

Svar (14/10 85):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg har med skrivelse af 9. oktober 1985 sendt folketingets kommunaludvalg mit notat vedrørende oplysninger og svar på spørgsmål om AIDS, som udvalget anmodede om under samrådet den 4. september 1985.

Supplerende besvarelse af skriftligt besvaret spørgsmål:

Ad spm. nr. S 1197
(folketingsåret 1984-85)

Formanden:

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Pia Kjærsgaard (FP) stillet spørgsmål. Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optaget i Folketingsstidende 1984-85 sp. 11456, var sålydende:

Til indenrigsministeren (23/5 85) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

Hvilke konkrete resultater er der kommet ud af, at ministeren nøje har fulgt tvangsforflytningen af to personer på grund af deres indmeldelse i en fri fagforening?»

Supplerende svar (14/10 85):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

I fortsættelse af mine besvarelser af 7. juni 1985 og 17. juli 1985 af spørgsmål nr. S 1197 skal jeg oplyse, at Københavns borgerrepræsentation har besvaret min anmodning om en udtalelse angående forflyttelsen af brandmand Max Blicher Hansen ved at fremsende en udvalgsbetænkning, som borgerrepræsentationen har tilsluttet sig. Af betænkningen fremgår, at overflytningen af brandmand Max Blicher Hansen til »Prøvestenen« var en midlertidig ændring af hans tjeneste i henhold til tjenestemandsvedtægtens § 13, stk. 1, og at denne løsning blev valgt for at sikre Blicher Hansens problemfri genindtræden i tjenesten. For så vidt angår den senere overflytning af Blicher Hansen til depotjtjeneste i Ballerup oplyser borgerrepræsentationen, at det over for Blicher Hansen er med-

delt, at han ikke er pligtig at tåle denne overflytning.

Jeg har herefter ikke grundlag for at antage, at overflytningen er en sanktion i anledning af, at Blicher Hansen er udtrådt af en faglig organisation.

Jeg vil i øvrigt nævne, at jeg den 23. september 1985 har skrevet til samtlige kommunalbestyrelser og bl.a. gjort opmærksom på, at offentlige myndigheder ikke må kræve medlemskab af en faglig organisation eller en bestemt faglig organisation som betingelse for ansættelse eller fortsat beskæftigelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 29:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Kvoter for 1986, byggeskadedfond, ændret finansiering af byggeskader, ændret finansiering af ungdomsboliger m.v.).

(Fremsat 9/10 85).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 5 og 6 opførte sager, nemlig:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Kvoter for 1986, 1987 og 1988, sikring af rammebeløb, byggeskadedfond m.v.).

Af Albrechtsen (VS) m.fl.

(Fremsat 2/10 85).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 6:

Forslag til folketingsbeslutning om omlægning af pensionskassernes indsats på boligmarkedet.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.

(Fremsat 2/10 85).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Baadsgaard (S):

Det forslag, jeg især vil koncentrere mig om, er lovforslag nr. L 29. Det er jo et forslag til ændring af boligbyggeriloven og er i store træk en genfremsættelse fra sidste samling.

[Baadsgaard]

Ved behandlingen i foråret var der ikke et flertal her i tinget for lovforslaget. Så skulle man jo tro, at boligministeren ville have ændret forslaget på afgørende punkter, men sådan skulle det ikke være. I stedet har vi fået et lovforslag, der oven i købet har fået en tilføjelse, der set fra vort synspunkt har forringet det yderligere. Men regeringen følger sit sædvanlige spor i lovforslaget, det må vi dog sige.

Det er igen de dårligst stillede, som skal holde for, også her. Når regeringen mener, der skal reguleres på byggeaktiviteten, er det byggeriet beregnet for dem med de laveste indkomster, der skal beskæres; pensionskassernes byggeri skal ikke reguleres. Det er ensidigt og skævt, og jeg vil sætte spørgsmålstegn ved den såkaldte overophedning, som boligministeren taler om, og også ved, hvor vedvarende den aktuelle byggeaktivitet egentlig er og vil være.

Boligministeren vil begrænse entreprenørernes ansvar og lade beboerne betale for kommende byggeskader. Det finder vi er helt urimeligt.

Lejlighederne i det almennyttige byggeri skal nu være mindre, men andet byggeri skal ikke underlægges noget arealkrav.

Rammebeløbet skal beskæres, til trods for at der allerede flere steder er set overskridelser af rammebeløbet på 15-25 pct. i tilbudene. Sådan en beskæring vil sænke standarden i de boliger, det drejer sig om, og de boliger, som de dårligst stillede skal bo i, og sådan kunne jeg blive ved. Jeg synes, linjen er helt klar fra regeringens side.

Hvad angår kvoterne, kan vi under ingen omstændigheder acceptere den nedskæring, som er foreslået. Vi vil gentagende vort forslag om i 1986 at bygge 12.000 almennyttige boliger, en betydelig forøgelse af ungdomsboligkvoten og 1.000 lette kollektive boliger. I øvrigt kan jeg sige, at socialdemokratiet forbedrer et lovforslag på ungdomsboligområdet.

De aktuelle ønsker fra boligselskaber og kommuner er på vistnok 13.500 almennyttige boliger. Det er i hvert fald et sted mellem 13.000 og 14.000 boliger, og der er samtidig et stort pres af boligsøgende, og derfor kan vi ikke se nogen saglig begrundelse for ministerens forslag til kvotabevilling.

I forbindelse med bevillingskvoten foreslås en generel adgang til at overføre andele af kvoten fra ét år til det følgende. Forslaget er

begrundet i en mere hensigtsmæssig planlægning, som der står i bemærkningerne, og det lyder jo umiddelbart tilforladeligt. Men det bliver ikke med socialdemokratiets støtte, at ministeren får en sådan bemyndigelse. Det reelle i forslaget er jo, at boligministeren ønsker at få lov hjemmel til at udskyde en del af byggekvoten, hvis der opstår, som det hedder, overophedning i byggeriet. Hvad der er overophedning, det skal til enhver tid være ministerens afgørelse. Med den kærlighed, regeringen har udvist over for det støttede byggeri, vil det være alt for risikabelt at give ministeren en sådan bemyndigelse.

Jeg håber også, at boligministeren er fejlciteret i Aktuelt den 9. oktober, hvor han udtaler: »Faktisk har vi i boligministeriet været så forudseende, at vi i nogen tid har været tilbageholdende med at give tilsagn om byggeri inden for kvoten.« Jeg går ud fra, at ministeren følger den bevillingskvota, folketinget har vedtaget – hvad ellers?

I øvrigt skal jeg, hvad angår kvotabevillingen, give tilslutning til princippet om rullende planlægning.

En øget kvalitetssikring, som også er indeholdt i lovforslaget, kan socialdemokratiet fuldt ud tilslutte sig, og det gælder også princippet om oprettelse af en byggeskadefond, men forslaget herom rejser en lang række problemer og spørgsmål. Det væsentligste er: hvorfor er det ikke entreprenører, teknikere og leverandører, der skal finansiere fonden? Det ville da være naturligt, al den stund det er deres ansvar, at byggeriet svarer til de stillede krav.

Vi er også mildt sagt betænkelige ved – for ikke at sige, at vi er imod – begrænsningen af entreprenørernes ansvarsperiode til 5 år. Det er helt ulogisk at påstå, at det vil give øget kvalitetssikkerhed.

Beskæringen af rammebeløbet med 1 pct. for at finansiere fonden er heller ikke acceptabel. Det vil i sig selv give anledning til kvalitetssænkning, og det virker ligeledes ulogisk. Også den bebudede administrative omlægning af rammebeløbet vil virke standardforringende. Der er ingen sammenhæng imellem viljen til at lave bedre byggeri og så ønsket om at beskære rammebeløbene.

Jeg kunne også stille et andet spørgsmål: ville et 5 års eftersyn kunne foretages for 0,5 pct. af byggeudgifterne og samtidig være et forsvarligt eftersyn? Og hvor meget risikerer

[Baadsgaard]

beboerne at skulle erlægge yderligere til byggeskadebønden ud over den ene procent, der er talt om? Det kan end ikke boligministeren give et præcist tal for.

Der er således mange spørgsmål at rejse vedrørende byggeskadebønden. Der er mange, der har udtrykt betænkeligheder. Kommunerne er betænkelige ved konsekvenserne for huslejeniveauet og kan ikke acceptere reduktionen i entreprenøransvaret, og Forbrugerrådet har også udtrykt betænkeligheder ved dele af forslaget. Boligselskabernes Landsforening er også uenig på flere væsentlige punkter. Jeg vil derfor spørge boligministeren, om det ikke ville være klogt at få dette meget vigtige afsnit, altså kapitel 9 a, gennemarbejdet med direkte inddragelse af byggeriets parter. Det synes der at være behov for.

Forslaget om en øget kommunal andel af grundkapitalen ved høje grundudgifter kan vi heller ikke støtte. Det vil få meget uheldige konsekvenser for byplanlægningen i kommunerne, og det almennyttige byggeri vil blive presset til at bygge på de mindst attraktive steder. De gode pladser kan vi så overlade pensionskassebyggeriet, og så er det for øvrigt yderligere et eksempel på, at regeringen vil overvælde byrder på kommunerne; den linje fortsætter altså også her.

Jeg skal til slut sige, at vi kan tilslutte os godkendelse af forretningsførerselskabet fra før 1946; det er, synes jeg, næsten en teknisk detalje. Ligeledes kan vi tilslutte os fravigelse af bestemmelser om istandsættelse ved fraflytning af kommunale pensionistboliger, og harmonisering af klageregler for afvisning af boligsøgende kan vi også acceptere.

Nedsættelsen af etagearealet fra de 130 m² til 110 m² er vel egentlig overflødig og uden større reel betydning, men hvorfor så ikke bibeholde grænsen af hensyn til de meget få tilfælde, hvor det måtte være nødvendigt at have den mulighed?

Omlægningen af grundkapital til realkreditlån for så vidt angår ungdomsboliger er vel blot en anden måde at finansiere statens underskud på. Vi kan ikke støtte forslaget om omlægning. Derimod kan vi tilslutte os forslaget om ophævelse af begrænsningen af udlån til miljøforbedrende foranstaltninger i forbindelse med det forslag, vi vedtog i foråret. Med disse bemærkninger mener jeg også at have kommenteret VS' lovforslag nr. L 16.

Der er tanker i VS' forslag, som vi kan følge, men der er også punkter, vi ikke kan støtte.

Agnete Laustsen (KF):

Boligministeren anfører i sin fremsættelse, at der i al væsentlighed er tale om en genfremsættelse af boligbyggeriloven, som vi havde en større debat om i februar måned, og jeg skal derfor ved denne lejlighed ligeledes i al væsentlighed henvisse til mit indlæg dengang. Jeg vil dog gerne fra konservativ side fremhæve nogle principielle synspunkter, i første række med hensyn til kvotafastsættelsen, hvor lovforslaget jo denne gang har fået en nyskabelse, idet det foreslås, at uudnyttede kvoter skal kunne overføres til følgende finansår. Først og fremmest vil jeg fremhæve det værdifulde i, at der nu opereres med kvoter såvel for det kommende finansår som for de følgende tre år. Dette giver bedre mulighed for byggeriets parter for at planlægge på længere sigt, og det giver et perspektiv for investeringerne, som ellers har manglet. Jeg finder derfor, at det harmonerer udmærket med dette forslag også at give mulighed for at udnytte kvoterne mere fleksibelt, således at eventuelt uudnyttede dele kan overføres. Det kan være fornuftigt i en situation, hvor presset på byggesektoren er stort – sådan er det jo for øjeblikket – og det kan være af betydning for planlægning af tilsgangsgivningen. Det eneste, jeg derfor gerne vil have bekræftet af boligministeren, er, at det ikke har noget som helst at gøre med en nedsættelse af kvoterne, men alene med en mere hensigtsmæssig udnyttelse af dem.

Jeg vil også gerne fremhæve, hvad jeg tidligere har sagt, at kvoter for det støttede byggeri skal ses i sammenhæng med den øvrige aktivitet inden for byggesektoren. Det gælder såvel det private byggeri som ikke mindst byfornyelsen. For det private byggeris vedkommende har vi jo set en stigning fra 6.000 i 1982 til 12.000 i 1984, og samtidig er aktiviteten for byfornyelse steget, således at der i dag ydes omkring 865 mill. kr. årligt hertil, og vel at mærke et indekseret beløb, der beholder sin realværdi.

Vi mangler så på dette område blot at få den private byfornyelse med. Som bekendt strandede ministerens lovforslag om at fremme dette jo i sidste samling, men jeg kan da håbe – og bede hr. Baadsgaard viderebringe

[Agnete Laustsen]

budskabet – at en mere saglig indstilling er blevet resultatet af sommerferien.

Vi kan altså på denne baggrund tiltræde den foreslåede ændring af kvotens sammensætning, i første række den foreslåede ændring af antallet af ungdomsboliger, som der er et stort behov for. Jeg henstillede ved sidste behandling, at man betragtede disse boliger så perspektivfyldt, at man byggede dem med kvaliteter, der kunne gøre dem velegnede til ældreboliger, når dette behov om få år bliver større end behovet for ungdomsboliger, og jeg vil gerne spørge, om den konkurrence, ministeren dengang agtede at udskrive, er blevet udskrevet.

Om den foreslåede ændring i finansieringen mellem stat og kommune i relation til andelen af grundudgifter skal jeg henvise til, hvad jeg tidligere har sagt, og blot gentage, at der kan være problemer i kommuner med særlig høje grundpriser, noget, jeg mener vi må se på i udvalgsarbejdet.

For så vidt angår ansvarsreformen glæder det mig, at der siden sidste behandling er blevet skabt enighed også med leverandørorganisationerne, således at der nu også her skal gælde en 5 års ansvarsperiode.

Jeg kan så her benytte lejligheden til at afvise det af VS fremsatte lovforslag, hvorefter der generelt skal være en 20 års forældelsesfrist for byggeansvar, vel at mærke en lovmæssigt fastsat frist. Dette vil for det første stride imod civile retlige regler. Det vil udelukke en fælles frist, idet man ikke pludselig kan ændre købelovens regler om en 1-årig frist for leverancer, og endelig finder vi det mere rimeligt at forebygge skader ved kvalitetssikring end senere ved producentansvar.

Jeg har tidligere kommenteret byggeskade-fonden, og jeg skal ikke ved denne lejlighed komme med yderligere bemærkninger hertil.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige, at det af dette vil fremgå, at vi ikke kan støtte VS' forslag om at forhøje kvoten for det almennyttige byggeri til 13.500, ej heller forslaget om at forhøje rammebeløbet med 5 pct.

Til beslutningsforslaget om ophævelse af pensionskassernes ret til af deres frie midler – for det er jo det eneste, der kan blive tale om, og det er jo som bekendt 25 pct. af midlerne – at investere disse i fast ejendom vil jeg gerne sige, at dette jo strider både mod lov om forsikringsvirksomhed og mod et

EF-direktiv. Vi mener i øvrigt, det er udmærket, at vi har disse nyinvesteringer, og vi kan derfor heller ikke støtte forslaget om fritagelse for realrenteafgiften, som jo i øvrigt hører under skatteministerens område.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg var glad for den bemærkning, fru Agnete Laustsen havde til kommunernes øgede finansiering af grundudgifterne. Jeg forstod det sådan, at man fra konservativ side kunne se, at det kunne give problemer, og at man gerne ville overveje det i udvalget. Den bemærkning er jeg meget glad for.

Så har jeg et spørgsmål vedrørende den bemyndigelse, som ministeren ønsker at få til at kunne udskyde dele af kvoten eller hele kvoten. Det skulle begrundes med den byggeaktivitet, der er for øjeblikket. Jeg vil gerne spørge fru Agnete Laustsen: hvad begrunder hun den byggeaktivitet med? Vi er da klar over, at der har været en nedgang i beskæftigelsen, men der er f.eks. stadig væk 5,3 pct. ledige inden for Snedker- & Tømmerforbundet efter den sidste opgørelse. Der er stadig væk 3.500 faglærte bygningshåndværkere, der er ledige, og det kan også konstateres, at igangsættelserne har været sådan, at der fra 1984 til 1985 har været en nedgang på 35 pct.

Vi synes ikke, det begrunder en sådan bemyndigelse til ministeren, al den stund det jo er en øjeblikkelig situation, hvorimod det lovforslag, vi taler om, jo drejer sig om, hvordan situation vil være fremover.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Kun denne bemærkning til det, fru Agnete Laustsen sagde om forebyggelse af byggeskader: i VS-forslaget er det jo indbygget, at der tages hensyn til, at rammebeløbet nødvendigvis må følge med tiden netop for at forebygge nye byggeskader.

Så vidt jeg ved, støtter fru Agnete Laustsen den politik, som ministeren står for, og som går ud på en fortsat nedsættelse og udhuling af rammebeløbet. Derfor synes jeg, det var en besynderlig udtalelse, fru Agnete Laustsen kom med, da hun sagde, at hun gik ind for at forebygge byggeskader, og så vil

[Albrechtsen]

jeg stille fru Agnete Laustsen det spørgsmål, om den indsats vil blive fulgt op med et eller andet konkret, ud over at man gennem ned-sættelse af rammebeløbet vil gøre det stadig vanskeligere at opføre byggeri uden byggeskader.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det er fru Agnete Laustsens bemærkninger vedrørende de private udlejningsejendomme set i relation til byfornyelsesprojekterne og deres problemer, der kalder mig herop. Jeg vil da godt sige, at jeg i første omgang blev både glad og vel også lidt forventningsfuld, da fru Agnete Laustsen sagde: lad os nu få en mere saglig indstilling. Det glæder vi os til.

Vi har nemlig fra starten klart sagt, at vi var parat til at løse de likviditetsproblemer, der lå i forbindelse med de private udlejningsejendomme. Havde det stået til os, så var det problem blevet løst inden sommerferien.

Men netop når fru Agnete Laustsen siger, som hun gør her fra talerstolen, er jeg nødt til at sige: hvem var det, der standsede denne lovgivning inden sommerferien? Det var ministeren, det var de borgerlige partier, og jeg skal derfor nøjes med nu at give udtryk for, at med den holdning, der nu fra fru Agnete Laustsens side bliver udtrykt, at vi er mere sagligt indstillet, så lad os se at få en løsning igennem, som der i den grad er behov for ude omkring for at få løst likviditetsproblemet.

Jeg håber, at ikke bare fru Agnete Laustsen, men også ministeren nu vil komme med et udspil. Vi har faktisk siddet hele sommerferien og ventet på, at der skulle komme et udspil, så nu håber vi, det kommer.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Fru Agnete Laustsen sagde, at hun forstod forslaget om at kunne overføre kvoter fra ét år til et andet, og baggrunden skulle være den overophedning, der var – for det er der jo, tilføjede fru Agnete Laustsen. Så vil jeg godt spørge: hvad er det for en overophedning, der er? Ifølge boligstyrelsens egne opgørelser er igangsætningen af almennyttigt

boligbyggeri i 1. halvår 1985 500 boliger mindre end i 1. halvår 1984, og hvis vi ser på igangsætningen af det samlede antal kvadratmeter, så ligger det også væsentligt lavere i 1. halvår af 1985 end i 1. halvår af 1984.

Der var imidlertid en anden bemærkning, som glædede mig, og det var bemærkningen til boligministeren, som fru Agnete Laustsen anmodede om at bekræfte, at forslaget om at overføre kvoter ikke skulle betyde en nedsættelse af det almennyttige boligbyggeri. Det synes jeg var positivt, og det glæder jeg mig til at få bekræftet af boligministeren.

Så vil jeg godt spørge fru Agnete Laustsen: hvordan vil det konservative folkeparti sikre, at denne bemyndigelse til boligministeren ikke får til følge, at det almennyttige boligbyggeri bliver nedsat f.eks. for 1985, hvor der ligger 1.000–1.500 boliger, som der endnu ikke er givet tilsagn om, men som det er et klart ønske fra selskaberne og fra kommunerne bliver igangsat?

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Jeg må erkende, at da jeg bad om en kort bemærkning, forudså jeg ikke, at jeg skulle svare på fem indlæg, så det må vist blive en kort bemærkning i denne omgang, og så må jeg vende tilbage til de stillede spørgsmål.

Både hr. Baadsgaard og fru Lissa Mathiasen spurgte, hvorvidt det var rimeligt at se dette i relation til byfornyelsen, og hvorfor den er blevet udskudt. Og fru Lissa Mathiasen sagde, at det i alle tilfælde ikke var socialdemokratiet, man ventede på.

Jeg vil gerne sige, at det forslag, der kom fra boligministerens side, var et forslag – og det er vel det, der hele tiden har været problematikken, og det vil jeg gerne sige rent ud – som medførte nogle lejeforhøjelser, som vi fandt rimelige fra konservativ side, fordi de betød en forbedring af boligstandarden, men dem modsatte fru Lissa Mathiasens og hr. Svend Andersens parti sig, fordi man åbenbart ikke syntes, det var rimeligt, at fordi kvaliteten stiger, så stiger dermed også prisen. Men er der skabt forståelse for i sommerhalvåret, at hele aktiviteten på dette meget, meget væsentlige område – det er jo indrømmet, at det er de dårligste af vore ejendomme, vi nu skal prøve at redde – ellers

[Agnete Laustsen]

ikke kan blive til noget, er jeg da glad for, at der nu er tilsagn om det fra den side.

Hr. Albrechtsen sagde, at jeg gik ind for en udhuling af rammebeløbet. Jeg går ikke ind for en udhuling af rammebeløbet, men jeg siger, at rammebeløbet er et beløb, som de implicerede parter allerede på nuværende tidspunkt, hvor det er lavere, end det var for et par år siden, har vist udmærket kan bruges til frembringelse af aldeles fortrinlige boliger. Hr. Albrechtsen har måske ikke tænkt på, at vi også har ny teknologi. Vi har muligheder for ved brug af menneskers fantasi at få lavet noget, hvor vi måske kunne udnytte de færre midler, vi har, på en bedre måde. Det har vist sig muligt. Jeg tror, erfaringerne har vist, at der – ikke ved en udhuling, men ved en fastholdelse af rammebeløbet – kan laves aldeles fortrinlige boliger.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg kan forstå på fru Agnete Laustsens sidste bemærkning, at der er nogle ting, der er misforstået, men så vil jeg da håbe, at mit svar her måske kan være med til at løse op for den uenighed, der har været om valgfriheden, for det betyder intet i forhold til niveauet for forbedringerne. Tværtimod. En ændring af finansieringssystemet giver jo ikke i sig selv bedre boliger til dem, der bor dårligt i de private udlejningsejendomme. Det, det bare betød, var, at vi accepterede en dyrere finansieringsform, som dels ville betyde højere lejudgifter, dels ville betyde, at det for staten og kommunerne ville blive dyrere. De eneste, der ville få en gevinst ud af det her, var rent faktisk de private udlejere, hvilket vil sige, at de havde mulighed for ikke bare at få deres likviditetsproblem løst, men også at få penge ned i lommen. Det er det, vi har sagt nej til, og det vil vi fremdeles gøre. Vi har fra starten klart sagt, at vi selvfølgelig ønsker en forbedring og en meget væsentlig forbedring af det private udlejningsbyggeri, da det netop er dér, vi har den tunge side. Det er jo også derfor, vi netop stillede med et ændringsforslag til det forslag, som ministeren havde fremsat, hvori vi sagde: vi vil løse likviditetsproblemet på en måde, som betyder, at vi ikke kommer til at genere lejerne med højere huslejer, men som

blot betyder, at vi løser likviditetsproblemet, fru Agnete Laustsen.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg skal holde mig til boligbyggeriloven, men jeg forstår, at fru Agnete Laustsen hellere vil tale om et andet forslag i dag. Jeg stillede faktisk det spørgsmål, hvad fru Agnete Laustsen byggede det på, når man for byggeriet i Næstved i 1986 talte om, at der er en overophedning. Det var det ene spørgsmål.

Og så siger fru Agnete Laustsen, at der ikke skal ske en udhuling af rammebeløbet. Mener fru Agnete Laustsen da, at det forslag, der ligger her på bordet, ikke betyder en udhuling af rammebeløbet?

(Kort bemærkning):

Agnete Laustsen (KF):

Jeg vil gerne ligesom fru Lissa Mathiasen sige med hensyn til spørgsmålet om at genere lejerne, at jeg tror i allerhøjeste grad, lejerne vil værdsætte, at de boliger, de bor i, bliver forsynet med f.eks. bad, toilet, køkken etc., og jeg tror også i allerhøjeste grad – så meget tillid har jeg til lejerne – at de vil acceptere en huslejeforhøjelse på dette grundlag. For selv ikke socialdemokratiet vil vel gå ind for, at en privat husejer skal sætte sin ejendom i en sådan stand, uden at det medfører en forhøjelse af huslejen, som vel at mærke efter de gældende regler – og det beder jeg om bliver bemærket – aldrig kan blive højere end det lejedes værdi.

Så fik jeg ikke lejlighed til i første omgang at svare hverken hr. Baadsgaard eller hr. Svend Andersen på spørgsmålet om, hvad det er for en overophedning, der er tale om inden for byggesektoren. Jeg tror, begge de herrer må bevæge sig inden for meget små distrikter – jeg kunne forstå, at hr. Baadsgaard kun bevægede sig i Næstved, for dér var man tilsyneladende slet ikke klar over, at der var problemer. Jeg vil anbefale de herrer at bevæge sig lidt ud i landet. Jeg kan f.eks. anbefale dem at bevæge sig til egnen omkring Vejle, Kolding og Fredericia, og jeg kan anbefale dem at bevæge sig til Frederiksborg amt. Og så vil jeg bede de herrer om at forespørge, om det er muligt overhovedet dér i dag at opdrive en bygningshåndværker. Jeg

[Agnete Laustsen]

tror nok, jeg kan sige af erfaring, at svaret vil blive nej, så jeg vil sige, at hvis man tror, det er en forkert antagelse, at boligmarkedet er overophedet, så drejer det sig formentlig kun om Næstveds erfaringer.

Formanden:

Der bliver stadig bedt om korte bemærkninger. Jeg skal tillade et par stykker mere, før vi går til ordførerne.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg sagde udtrykkeligt, at vi erkender, at der er en bedre beskæftigelse i byggeerhvervene nu, og det er vi glade for. Jeg skal dog konstatere, som jeg også sagde i mine indledende bemærkninger, at der stadig er 5,3 pct. arbejdsløse inden for byggefagene, og man kunne så spørge: er det det niveau, man skal være på, når regeringen mener, at der skal strammes til?

Jeg talte ikke så meget om den aktuelle situation, men om, hvordan situationen vil være fremover, og jeg har stadig væk ikke fået svar på, hvad fru Agnete Laustsen bygger sine bemærkninger på, hvad angår det fremtidige aktivitetsniveau.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Det kan jo være meget godt, at man har været lidt rundt omkring i landet og har snakket med nogle enkelte hist og her. Men ser man på tallene, er det vitterlig en kendsgerning, at det samlede byggeri fra 1. halvår 1984 til 1. halvår 1985 gik betydeligt ned. Det går jeg ud fra at fru Agnete Laustsen ikke vil bestride.

Det er også en kendsgerning, at den prognose, som Kreditforeningen Danmark i slutningen af september udarbejdede for det samlede byggeri, siger, at man ikke når op på niveauet for 1984 i år. Der bliver bygget ca. 2.000 boliger mindre i 1985, end der blev i 1984. Fordelingen bliver lidt flere parcelhuse og lidt færre af de boliger, der er brug for.

Og lad os så tale om det, som er det egentlige problem, og det, som regeringen og fru Agnete Laustsen går efter i denne sag, for det har jo intet med overophedning eller noget som helst i den retning at gøre, hvad tal-

lene tydeligt viser. Nej, det har at gøre med, at man ønsker en anden boligpolitik, man ønsker en anden slags boliger, og derfor skal nogle boliger ryddes af vejen for at skaffe plads til liberalismen inden for boligpolitikken, for at skaffe plads til et forøget privatbyggeri, et forøget pensionskassebyggeri osv. på bekostning af almennyttigt byggeri, kommunale institutioner osv. Der skal flyttes om på tingene, og det har ikke noget med overophedning at gøre. Lad os snakke om det, som er den politiske realitet og det gustne sigte, som er det egentlige ærinde for regeringen i denne sag, og lad os så blive fri for at høre på, at der er en overophedning, fordi fru Agnete Laustsen har været rundt i et par byer og snakket med et par enkelte håndværksmestre.

Formanden:

Fru Agnete Laustsen for en kort bemærkning, og derefter går vi tilbage til ordfører-rækken.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Jeg går ud fra, at alle, der her har udtalt sig om overophedning inden for byggemarkedet, er aldeles klar over, at spørgsmålet om, hvem der bygger, er byggemarkedet i denne forstand aldeles uvedkommende. Har man brug for en bygningshåndværker, så er han der, eller også er han der ikke, uanset om det er et privat eller et almennyttigt foretagende, der skal bygge, og det er dette, der er begrundelsen for, at der i dag er en overophedning i byggesektoren. Der er fra alle sider – det være sig inden for det støttede byggeri som inden for det private byggeri – i den grad en efterspørgsel efter håndværkere, som ikke mere kan imødekommes – i alle tilfælde i den væsentligste del af landet; jeg ved ikke, hvordan forholdene er i Næstved.

Så vil jeg sige, at man jo også i den forbindelse må tage med, at byfornyelsen, som jeg sagde i mit indlæg, har taget et så stort opsving, og hele byggesektoren skal naturligvis anskues under ét. Man skal se på nybyggeriet, og man skal se på det bevarende byggeri, og det er det, der gør, at den samlede kvota i dag formentlig er større end nogen sinde. Ønsker vi dette bibeholdt, kan jeg kun sige – det var hr. Baadsgaard, der spurgte,

[Agnete Laustsen]

hvad jeg ved om den fremtidige aktivitet – at hvis byggerenten fortsat holder sig på det niveau, som det er lykkedes at få den til at holde sig på i denne regerings levetid, bliver der fremtidig en ganske stor aktivitet, og så bliver der heller ikke brug for det, som socialdemokratiet måtte benytte som sin afskeds-salut, nemlig at byggeriet er gået totalt i stå, så vi må have selektivt støttet byggeri. Det er derfor, jeg siger, at det er en aktivitet, som vil fortsætte, vel at mærke hvis vi bevarer det niveau for renten og for den nuværende regerings investeringsmuligheder, som vi har for øjeblikket.

Thor Pedersen (V):

Indledningsvis vil jeg gerne takke ministeren for genfremsættelsen af dette omfattende lovforslag, som venstre med tilfredshed konstaterer også tager samfundsøkonomiske hensyn. Vi mener, det er tilpasset de økonomiske midler, som samfundet som helhed har råd til at bevilge til boligformål. Derfor kan venstre tilslutte sig lovforslaget, og jeg skal her ved genfremsættelsen indskrænke mig til at komme med nogle bemærkninger om enkelte dele af forslaget.

Hvad angår ungdomsboligerne, noterer vi med tilfredshed, at det er muligt at hæve kvoten med 25 pct. Vi mener, der er tale om en god boligform for unge under uddannelse, og vi er også klar over, at ungdomsboligerne er efterspurgt, så en forøgelse af kvoten hilser vi velkommen.

Desuden er vi tilfredse med, at man kan bevare en uændret kvota for andelsbyggeri. Det er efter vores mening en god boligform i valget mellem lejeboligen og den egentlige ejerbolig. Det er en boligform, der er et tilbud til unge, til enlige og måske især til ældre, f.eks. de ældre, der sidder i en for stor bolig, og som kunne tænke sig en mindre. Andelsboligen bidrager dermed til at give en langt større fleksibilitet på boligmarkedet, idet man har mulighed for at flytte til en mere hensigtsmæssig boligstørrelse.

Også på anden vis er andelsboligen en god boligform, idet boligejeren har et personligt forhold til boligen. Man har en sikret opsparring, og man er motiveret til at forbedre sin bolig, da forbedringsudgiften jo indgår som en del af opsparringen og der derfor er tale

om et beløb, man kan tage med sig, den dag man afhænder sin andelsbolig.

Efter venstres opfattelse er der en klar sammenhæng mellem kvoten for det støttede boligbyggeri, det samlede private boligbyggeri, pensionskassernes investeringslyst vedrørende boligbyggeri og beløbet, der er afsat til byfornyelse.

Med hensyn til væksten i det private boligbyggeri har jeg stor tillid til, at man i 1986 og følgende år vil se en stigning. Det er navnlig meget følsomt over for renten, hvor vi jo heldigvis har oplevet et pænt rentefald, nøjagtig som jeg forudsagde under førstebehandling af boligministerens lovforslag den 27. februar i år, og dette rentefald kan ikke undgå at få positiv effekt på det private boligbyggeri.

Endelig er venstre tilfreds med, at man i forslaget går ind for en rullende planlægning, en 4 års planperiode, som vi jo også har kendt det i den kommunale planlægning. Det er en hjælp ikke alene for staten ved vurderingen af de bolig-mæssige udgifter, men også for de kommuner, der skal planlægge, og som kan søge andel i kvoterne. De har nu bedre mulighed for på lang sigt at tilpasse de arealer, der er til rådighed for alment, støttet boligbyggeri.

Hvad angår ændringen af byrdefordelingen med hensyn til at indskyde grundkapital til det støttede byggeri, er det foreslået, at kommunerne nu skal bidrage med mindst $\frac{1}{3}$ af grundudgiften, dog mindst 6 pct. af den samlede boligudgift. Vi er tilfredse med, at kommunerne også her får et større medansvar, idet vi ikke må glemme, at det er kommunerne, der planlægger, hvor byggeriet skal opføres. Desuden vil vi ofte se, at det er kommunerne, der sælger grundene, så kommunerne kan have en interesse i, at jorden handles til en pris, der måske ligger over gennemsnittet. Vi har fuld forståelse for forslaget, der er en konsekvens af, at man skal have ansvar, som man har kompetence. Det er som bekendt et princip, venstre hylder.

Dette skal dog ikke afholde mig fra at sige, at jeg gerne under udvalgsbehandlingen vil se på mulige eksempler på specielt vanskeligt stillede områder, f.eks. storbyområder med særlig dyre grundarealer.

Byggeskadefonden, der er en nyskabelse, skal sikre imod kommende byggeskader. Det er den forebyggende virkning, vi tillægger

[Thor Pedersen]

den største vægt, og den skal sikres ved en betydelig bedre kvalitetsstyring ikke alene i opførelsesfasen, men også i planlægningsfasen og i valget af produkter.

Endvidere tilskyndes der til en kontrol med den egentlige vedligeholdelse af ejendommen, efterfulgt af et 5 års eftersyn, dvs. en nøje gennemgang af boligmassen 5 år efter ibrugtagningen, til forebyggelse af mulige skader eller konstatering af faktiske mangler. Mon ikke historien vil vise, at de leverandører, der er fastholdt på deres ansvar ud over det 5. år for eksisterende og kendte byggeskader, kun har bidraget med ganske små beløb i forhold til, hvad der faktisk har været af udgifter til udbedring af byggeskader? Der er her tale om, at man rent faktisk kan forbedre også efter det 5. år gennem byggeskade-fonden. Vi er tilfredse med, at det sker efter forsikringsprincippet, således at samtlige byggerier efter 1. januar 1986 bidrager med 1 pct. af den samlede byggeudgift. Hermed fjerner vi nogle af de store økonomiske problemer, vi har set ved tidligere byggeskader dels som følge af byggesjusk, dels på grund af manglende viden på byggetidspunktet.

Alt i alt kan jeg altså tilkendegive venstres positive holdning til lovforslaget.

Til gengæld må jeg på venstres vegne afvise VS' lovforslag nr. L 16.

Om VS' beslutningsforslag nr. B 6 om pensionskasserne kan jeg sige, at vi ikke kan støtte en omlægning af pensionskassernes indsats på boligmarkedet. Venstre har i flere år tilskyndet til, at private skulle bygge udlejningsbyggeri, så der kunne blive et forskelligartet udbud af boliger. Det er tilsyneladende nu lykkedes, og vi finder det udmærket, at der bygges boliger i forskellige størrelser og af forskellig kvalitet. Det vil efter vores mening være helt forkert f.eks. at forbyde pensionskasserne at bygge boliger, så længe der er brug for det.

Om de enkelte punkter i VS' forslag skal jeg bemærke, at grunden til, at pensionskasser er fritaget for realrenteafgift af afkastet på fast ejendom, netop var hensynet til regeringens investeringsfremmeprogram. Det har åbenbart virket, og så er det betænkeligt at foretage et indgreb nu. Det, VS foreslår, har i øvrigt et sådant indhold, at konsekvenserne bør overvejes nøje. Det er i hvert fald afgø-

rende, at vi ikke foretager noget forhastet, som vi kommer til at fortryde senere.

VS foreslår endvidere, at pensionskassernes adgang til at bygge og eje fast ejendom skal indskrænkes. Der er jo allerede regler for, hvad pensionskasser må bruge deres midler til. F.eks. må kun indtil 25 pct. af de bundne midler anbringes som risikovillig kapital. En yderligere indskrænkning af selskabernes råderum finder vi betænkelig. Vi må huske på, at forsikringsselskaberne og pensionskasserne skal sikre højest muligt afkast til forsikringstageren eller pensionskassemedlemmet.

Venstre kan altså ikke støtte forslaget fra VS.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Nu forstod jeg, at venstres og hr. Thor Pedersens indvending mod forslaget om pensionskasserne først og fremmest beroede på en misforståelse, nemlig den, at der i forslaget er tale om et forbud mod, at kasserne bygger. Der er ikke tale om, at der foreslås et forbud. Der er tale om, at det foreslås – helt i tråd med venstres liberalistiske tankegang, ville jeg egentlig tro – at der ikke ydes offentlig støtte til, at lige netop den form for boligbyggeri griber om sig, og jeg tror, at når hr. Thor Pedersen gør sig klart, at det er det, der er indholdet i forslaget, vil han kunne se, at det, der er tale om, i og for sig er en tanke, som kunne være udsprunget af en venstrehjerne som hans egen. Jeg går ud fra, at når denne misforståelse er rettet, kan han støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Jeg vil gerne gentage, at jeg sagde, at det var en omlægning af pensionskassernes indsats på boligmarkedet, forslaget gik ud på. Så nævnte jeg som eksempel, at man kunne tænke sig et forbud, men jeg sagde ikke, at det var det, forslaget indeholdt. Det er omlægningen alene, vi her afviser.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Ja men så nærmer vi os måske noget, vi alligevel kan blive enige om, for så vil jeg

[Albrechtsen]

godt spørge: er vi enige om, at subsidieelementet ved denne form for byggeri i hvert fald skal afskaffes? Så kan vi drøfte omlægningen bagefter. Den ene del af forslaget drejer sig om afskaffelse af subsidieelementet og den anden del om at overføre midlerne til brug på boligmarkedet på anden vis. Kan vi være enige om i det mindste at gennemføre den første del af forslaget, som jo er helt i tråd med venstres udgangspunkt og hele tanke: at der ikke skal ske en sammenblanding af den offentlige og den private virksomhed via tilskud fra det offentlige til privat foretagsomhed?

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Det skal blive kort. Jeg kan oplyse, at vi i venstre er godt tilfredse med de nugældende ordninger for boligbyggeri, også finansieret af pensionskasserne.

Pelle Voigt (SF):

Så blev der ikke noget ud af den forbrødring mellem hr. Albrechtsen og hr. Thor Pedersen – det havde jeg nu heller ikke ventet. Men det er interessant, at man gang på gang må konstatere, at venstres påståede liberalisme og påståede modstand mod, at forskellige foretagender og virksomheder skal stikke snablen i statskassen, f.eks. i høj grad gælder sådan noget som det almennyttige boligbyggeri, men når vi taler om pensionskasser, skal alle muligheder tilsyneladende stå åbne. Det er jo rart at kunne konstatere og dokumentere så klart endnu en gang, hvilken utrolig forskel der er på den officielle ideologi og så den måde, man faktisk praktiserer sin statsstøtte til andre former for byggeri på.

Jeg skal sige om boligministerens forslag, at vi er nogenlunde lige så begejstrede for det i dag, som da vi så det sidste gang, og det vil sige meget lidt begejstrede, men for ikke at gøre boligministeren for uheldig skal jeg da fremhæve, at der er nogle ting i forslaget, vi godt kan støtte.

Vi er glade over at se, at en række gamle forretningsførerselskaber, som vi husker for nogle år siden påberåbte sig i virkeligheden slet ikke at være almennyttige, men private foretagender, nu faktisk bliver almennyttige og kommer ind under det kommunale tilsyn, der gælder for almennyttig virksomhed.

Vi kan godt støtte og forholde os positivt til de muligheder, ministeren foreslår for fravigelse af de generelle istandsættelsesregler ved ældre menneskers fraflytning. Vi synes også, det er en god idé at indføre en klageadgang ved afvisning af boligsøgende med en for lav husstandsindkomst. Vi synes, det er en god idé at udvide adgangen til at støtte udbedringen af byggeskader, sådan at det også gælder, selv om byggeskaden ligger under 10 pct. af bygningsværdien. Vi synes også, det er en god idé at ophæve de eksisterende begrænsninger på udlån til de miljøforbedrende foranstaltninger, og vi er tilhængere af princippet om en byggeskadefond.

Men allerede nu må jeg så dryppe lidt malurt i bægeret ved at sige, at vi egentlig synes, der er grund til at forholde sig mere positivt til den udformning af byggeskadefonden, som ligger i VS' lovforslag nr. L 16, end til den, boligministeren har foreslået, og vi håber, at det, bl.a. inspireret af VS' forslag, vil være muligt at foretage en forbedring af forslaget på dette område i boligudvalget.

Så kommer vi til det, som vi er langt mindre begejstrede for, faktisk nærmest imod. Jeg kan sige, at vi forholder os skeptisk over for forslaget om at lægge økonomisk pres på kommunerne i forhold til en forøgelse af deres andel af betalingen ved høje grundudgifter. Vi kan ikke forstå nødvendigheden af, at vi nu skal forbyde et bruttoetageareal i det almennyttige byggeri på 130 m². Det burde være overflødigt. Det kan tænkes efter vores opfattelse, at der stadig væk er steder, hvor boliger af den størrelse kan og bør opføres, og vi har egentlig tillid til, at man i den almennyttige sektor efterhånden, med de udlejningsvanskeligheder, der har været visse steder, ikke af sig selv vil bygge boliger af denne størrelse, hvis man ikke har ganske klart belæg for, at der er brug for dem.

Vi er også modstandere af ministerens forslag om at spare på en række områder, heriblandt at foretage besparelser på den offentlige støtte ved udbedring af byggeskader ved at overgå fra støtte til grundkapitalen til realkreditlån, og vi er naturligvis også modstandere af, at man nedsætter den statslige andel af grundkapitalen til ungdomsboliger fra 25 pct. til 20 pct., selv om vi da er glade for, at ministeren foreslår en forøgelse af ungdoms-

[Pelle Voigt]

boligkvoten, en forøgelse, der ganske vist langt fra er tilstrækkelig.

Men så må jeg sige, at alle de ting, som vi har snakket om her, stilles noget i skyggen af de drakoniske nedskæringer, som ministeren foreslår for det almennyttige byggeri.

Nu har vi på det sidste hørt om, at der er en ældre boligreform undervejs, der vil fjerne de lette kollektive boliger, altså ældre boligfinansieringen, fuldstændig fra boligbyggeriloven. Det behandler vi dog, jeg havde nær sagt heldigvis, ikke i dag. Til gengæld behandler vi et forslag om en almindelig og generel nedskæring af den almennyttige kvota, og da ministeren øjensynlig frygter ikke at kunne få flertal for denne almindelige nedskæring, har vi set det ganske besynderlige forslag begrundet i lettere administration ved at kunne overføre boliger fra ét års kvota til næste års kvota. Samtidig har ministeren gjort os den glæde i dagspressen, såvel i aviser som i TV, ganske klart at forklare, at meningen med dette er at foretage de endnu voldsommere nedskæringer end dem, der i forvejen lægges op til i forslaget her, og derfor er jeg egentlig en lille smule forbløffet over fru Agnete Laustsens tale heroppefra. Jeg synes, det er interessant, hvis de konservative vil fastholde det synsunkt, at denne administrative ordning ikke må kunne anvendes til, at der foretages faktiske nedskæringer i den almennyttige kvota, for de udtalelser af fru Agnete Laustsen er jo i skærende modstrid med de udtalelser, som ministeren har fremsat dels i Aktuelt, dels i TV-Avisen, og med de glimrende uddybninger, der har været af de samme udtalelser ved forskellige medarbejdere i boligministeriet, bl.a. i dagbladet Information.

Men her har vi jo ganske klart fået forklaret, at det, det handler om, er at sætte folketinget ud af spillet, at ministeren skal have en bemyndigelse til at manipulere med folketingets beslutning vedrørende kvotafastsættelsen på en sådan måde, at man i realiteten kan skære ned, når som helst ministeren mener, at der er brug for det ved et eller andet sted at kunne konstatere en overophedning. Det synes vi er overordentlig betænkeligt. Først og fremmest synes vi, det er betænkeligt, at man i det hele taget vil skære ned på det almennyttige byggeri i den situation, vi står i her, men vi synes, det er næsten endnu mere betænkeligt, at man nu under dække af

administrative lettelser vil indføre et system, der fuldstændig gør folketingets vedtagelser om disse ting til grin, oven i købet vedtagelser, som ministeren selv har været med til at stemme for ved vedtagelsen af den sidste boligbyggerilov. Det er efter min opfattelse på kanten af det uanstændige.

Jeg skal så sige yderligere, at SF har været ganske tilbageholdende med – og det tror jeg ministeren har bemærket og været glad for – på boligområdet at stille udgiftskrævende forslag af den ene og den anden art, fordi vi til fulde har forståelse for, at det er begrænset, hvor mange gange man kan bruge statsbudgettet, men i den situation, vi står i nu i det almennyttige byggeri, mener vi, det er helt afgørende, at der foretages, ikke en indskrænkning, men en udvidelse af den almennyttige boligkvota.

Vi mener for det første, at der er et stort, ophobet behov for flere almennyttige boliger, og vi mener også, at den store tilstrømning af flygtninge, som i øjeblikket sker til Danmark, flygtninge, som skal have ordentlige steder at bo, og som i det store og hele kun kan placeres i den almennyttige sektor, gør det uomgængelig nødvendigt, at vi ved behandlingen af denne boligbyggerilov foretager en udvidelse af den samlede kvota. Jeg er også helt sikker på, at når vi får drøftet disse problemer igennem i udvalget, vil det vise sig, at der ikke er andet at gøre end at finde frem til en sådan udvidelse. Om det så skal være det socialdemokratiske tal eller det tal – det 1.500 boliger højere tal – som VS har foreslået, skal jeg ikke tage stilling til her. Jeg synes, det afgørende er, at vi får samlet et flertal for at foretage den nødvendige udvidelse af kvoten.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at SF i samme forbindelse agter at fremsætte et beslutningsforslag her i folketinget, der tilsigter at få spredt det almennyttige byggeri jævnt ud over landet ved en lov, der pålægger de kommuner, der indtil nu i forhold til almennyttigt byggeri har kørt på frihjul, at opføre et almennyttigt byggeri og foretage en alsidig sammensætning af byggeriet. Den sag vil vi vende tilbage til, når SFs forslag kommer til behandling her i salen.

Jeg skal afslutningsvis sige, at vi ser positivt på VS' beslutningsforslag B 6 om at foretage begrænsninger af pensionskassebyggeriet. Vi mener, at det er en af mange måder,

[Pelle Voigt]

man kan løse dette problem på, og vi håber, at det vil blive muligt under arbejdet i boligudvalget at finde frem til en hensigtsmæssig måde at løse det kolossale problem på, som konkurrencen fra pensionskassebyggeriet påfører den almennyttige sektor i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Nu forsøgte hr. Pelle Voigt at sætte sig ind i venstres og måske mine liberale tanker. Det lykkedes desværre ikke. Hvis det havde været tilfældet, havde hr. Pelle Voigt vel også allerede set erkendelsens lys og var blevet venstremand.

De liberale tanker går ud på, at vi skal have et frit boligmarked, og selv hr. Pelle Voigt må anerkende, at vi ikke har et frit boligmarked. Men venstre ser det som en fordel, at vi på dette ufri boligmarked har et supplement af private boligbyggerier, og at pensionskasserne opfører en privat boligmasse. Om det er et tilskud af fritage for realrenteafgiften eller det er en afståelse, kan man diskutere, men det er altså det, man accepterer for at tilskynde pensionskasserne til at gå ind på dette marked, fordi vi anser det som en fordel set under ét.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal for at få det helt klart, om hr. Thor Pedersen faktisk mener, hvad han siger, spørge, om venstres tanker om et frit boligmarked indebærer, at man afskaffer de kolossale tilskud, som i form af skattefradrag tilføres ejerboligsektoren i Danmark. Hvis det er tilfældet, synes jeg, at situationen er meget interessant; ellers er det bare tomme slag i luften.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Der vil ingen vanskeligheder være forbundet med at indføre et frit boligmarked og samtidig bevare retten til rentefradrag. Hvis samtlige renteindtægter blev beskattet, også under fondsdannelser, var det neutralt over for statskassen, og det ville også her være et incitament til at gennemføre en sådan ordning.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Niels Helveg Petersen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne udtale, at da der som bekendt er tale om en genfremsættelse af L 184 fra februar i år, kan vi stort set henvise til vor daværende ordførers, hr. Estrups, bemærkninger ved den lejlighed.

På ét punkt er der imidlertid sket en ændring, ligesom nogle af de betænkeligheder, hr. Estrup dengang gav udtryk for med hensyn til beskæftigelsen i byggeriet, heldigvis ikke længere er så påtrængende.

Det, vi taler om, er en mulighed for en rullende kvotering, det vil sige overførsel af ikke-brugte kvoter til næste år. Det finder vi både praktisk og hensynsfuldt over for boligselskaberne, der bedre kan planlægge uden at skulle skele til en bestemt dato.

Vi vil gerne benytte lejligheden til at pointere, at det for os ikke betyder, at boligministeren efter forgodtbefindende kan benytte denne adgang til at skære voldsomt i de kvoter, der udstedes. Hensigten med det system er efter vor opfattelse ikke, at det skal virke som en nedskæring, men tværtimod, at uudnyttede kvoter kan bruges næste år, hvis det er mere praktisk, bl.a. af hensyn til den faktiske beskæftigelse. Med andre ord: bevillingerne må også kunne overflyttes.

Som allerede nævnt finder det radikale venstre ikke, at den samlede byggeaktivitet bør nedsættes. Det foreslåede system skaber grundlaget for, at vi på et senere tidspunkt, under udvalgsarbejdet, har større mulighed for at bedømme, hvordan denne aktivitet har været, og hvor stor den offentlige indsats derfor bør være på de enkelte områder.

Med hensyn til byggeskadefonden skal jeg blot henvise til hr. Estrups bemærkninger ved behandlingen heraf i februar 1985.

Med disse bemærkninger skal vi tilsige velvillig behandling i udvalget af nr. L 29, og som konsekvens heraf kan vi altså hverken gå ind for nr. L 16 eller nr. B 6.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Ja, nu er der jo to af de partier, der skulle have støttet boligministerens forslag om at få lov til at jonglere med kvoterne, der har sagt fra. Tydeligst blev det gjort af den radikale ordfører, der sagde, at en bemyndigelse til

[Svend Andersen]

ministeren ikke måtte betyde, at ministeren kunne overføre uudnyttede kvoter. Det blev sagt mere tydeligt, end det blev sagt af den konservative ordfører, der udtalte, at det ikke måtte betyde nedskæringer af det almennyttige boligbyggeri. Det blev gentaget af den radikale ordfører, der altså føjede til, at det ikke måtte betyde, at uudnyttede kvoter ikke kunne overføres.

Det må jeg forstå på den måde, at hvis der ligger ansøgninger om kvoter i boligministeriet på nuværende tidspunkt, så er det boligministerens pligt at sørge for, at de kvoter bliver udnyttet. Sådan må den radikale ordførers tale fortolkes: Det må betyde, at boligministeren nu må konstatere, at der ikke er flertal for denne del af hans lovforslag, og så kan tjenestemændene nu gå hjem og give tilsagn vedrørende de ansøgninger, der i øjeblikket ligger i boligministeriet.

Birgith Mogensen (CD):

Jeg skal starte med at oplyse, at ordføreren for kristeligt folkeparti desværre er forhindret i at være til stede, men at kristeligt folkepartis og CDs mening falder sammen vedrørende de her behandlede forslag.

Boligministerens forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri, som vi har til behandling i dag, indeholder mange og, synes jeg, ganske store ændringer og nyordninger.

I CD deler vi boligministerens bekymring over aktivitetsudviklingen i byggeriet. Det er vigtigt, at vi ikke kun glæder os over, at beskæftigelsen er stigende og ledigheden faldende. Vi må holde et vågent øje med tendensen til flaskehalsproblemer og mangelen på arbejdskraft, fordi sådanne situationer giver anledning til øget lønpres. Erfaringsmæssigt spreder en sådan udvikling sig meget hurtigt til andre sektorer med en generel omkostningsstigning til følge.

Det er klart, at vi ikke passivt kan se på denne udvikling. I CD er vi enige i, at der må gribes ind nu med en moderat styring af byggeriet, så vi kan nøjes med at tage overtrykket af. Vi synes, at de foreliggende forslag om adgang til at overføre en del af de støttede byggekvoter til det følgende finansår og forslaget til kvoter for 1986 imødekommer hensynet til en moderat styring af byggeriet. Overførselsadgangen sikrer en mere jævn

byggerytme, hvor aktiviteten udskydes til en situation, hvor opgangstendenserne er mindre stærke.

På baggrund af det stigende private byggeri og på baggrund af den øgede byfornyelsesindsats finder vi i CD de foreslåede kvoter både fornuftige og hensigtsmæssige. Vi noterer således med tilfredshed, at det foreslås, at der i 1986 kan bygges 500 flere ungdomsboliger – der er stort behov herfor – ligesom der gives mulighed for, at der også andre steder end i uddannelsesbyerne kan bygges ungdomsboliger, hvilket har været tiltrængt. Vi noterer ligeledes med tilfredshed, at kvoten for ældreboliger og private andelsboliger fastholdes uændret.

Med hensyn til almennyttige boliger havde vi gerne set en mindre nedsættelse, men vi har forståelse for de hensyn, der ligger bag.

En anden væsentlig nyskabelse i lovforslaget er forslaget om etablering af en byggeskedefond. I CD ser vi af mange grunde overordentlig positivt på dette forslag.

For det første er der tale om en omfattende reform, der sigter på at undgå skader i det fremtidige byggeri ved især at koncentrere sig om øget kvalitetssikring. Ud over øget vægt på kontrol med opførelse og vedligeholdelse sikres kvaliteten ved fem års eftersynet. Det kan være svært at vurdere en foranstaltning, som først skal sættes i værk i 1991, men på baggrund af de rapporter og skitser til regelsæt m.v., som foreligger nu, er vi overbevist om, at eftersynet vil blive et værdifuldt instrument i forbindelse med erfaringsopsamling og erfaringsformidling.

For det andet er selve princippet om en fond en bedre løsning end den nuværende støtteordning. En forsikringslignende ordning som den foreslåede er en langt mere solidarisk ordning, idet den spreder risikoen, således at situationen for den skaderamte afdeling bliver betydeligt lettere. Den selvrisiko af udbedringsudgiften, lovforslaget opererer med, udgør kun 20 pct. af beboerbetalingen efter de gældende regler.

For det tredje forekommer det umiddelbart logisk at harmonisere ansvarsperiodens forskellige længder, således at perioden for alle byggeriets parter bliver fem år. CD ser ikke noget problem heri.

I forslaget er der også medtaget ændringer i rammebeløbsordningen. Vi finder, at både den lovbestemte kommunale medfinansiering

[Birgith Mogensen]

og de administrativt fastsatte reguleringer af rammebeløbet er fornuftige måder at nå det helt afgørende mål på, nemlig at begrænse huslejen i det almennyttige byggeri. Som alternativ til det foreslåede kunne man forestille sig en yderligere offentlig støtte i form af øget grundkapital og rentestøtte. Det er en vej, som blev benyttet i 1970'erne og i starten af 1980'erne i et, må vi sige, forgæves forsøg på at holde huslejen nede på et rimeligt niveau, men vi finder det ikke hensigtsmæssigt bl.a. af statsfinansielle grunde at fortsætte hermed.

Med disse bemærkninger har jeg også kommenteret VS' forslag til ændring af boligbyggeriloven og skal her kun komme med yderligere bemærkninger vedrørende VS' forslag til finansiering af byggeskedefonden. Skal de deltagende byggefirmaer betale præmien til fonden, vil denne præmie blive lagt på anskaffelsessummen og dermed afstedkomme et større rammebeløb og også en større husleje. Altså er det i dette tilfælde den samme kreds, nemlig stat, kommune og beboere, der kommer til at betale præmien.

Med hensyn til VS' forslag om pensionskassernes indsats på boligmarkedet synes vi i CD, at man skal være varsom med et forhastet indgreb. Baggrunden for at fritage pensionskasser for realrenteafgift for så vidt angår indtægter af fast ejendom var behovet for at styrke investeringerne. Jeg synes, at udviklingen har bekræftet den gunstige virkning, denne politik har haft på bygge- og anlægssektoren. Et indgreb som foreslået af VS er af en så alvorlig karakter, at det først bør undersøges og vurderes meget grundigt. CD kan derfor ikke støtte forslaget på det nuværende grundlag.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Fru Birgith Mogensen sagde, at hun glædede sig over den faldende ledighed, det gør vi alle sammen, og hun brugte den som begrundelse for, at man måtte bremse op i byggeriet. Det skulle være argumentet for overførsel af kvoterne, når det var nødvendigt efter boligministerens opfattelse, og argumentet for begrænsning af selve rammen.

Skal det forstås sådan, at fru Birgith Mogensen mener, at når vi har en ledighed på 5,3 pct., så er det på tide, at man bremser

op? Er det det niveau, man mener det skal ligge på?

Fru Birgith Mogensen sagde også, at hun ikke fandt noget forkert i – hun karakteriserede det nærmest som fornuftigt – at vi fik harmoniseret ansvarsperioderne. Vil det sige, at det ifølge fru Birgith Mogensens tankegang er logisk og fornuftigt at begrænse ansvarsperioden for entreprenørerne, og mener man, at man også fremmer kvalitetssikringen i byggeriet ved, at entreprenører får skåret deres ansvarsperiode ned med 15 år?

Jeg synes, vi mangler dokumentation for en af de påstande, der kom heroppefra, nemlig at vi har en stigning i byggeriet. Det kan jeg slet ikke forstå, når vi ser tallene for udviklingen fra 1984 til 1985.

Pia Kjærsgaard (FP):

Boligministerens lovforslag er stort set en genfremsættelse, og de ændringer og tilføjelser, der er kommet til, siden det første gang blev fremsat, ændrer ikke ved fremskridtspartiets holdning til lovforslaget. Jeg skal derfor henvise til den udmærkede ordførertale, jeg holdt ved den tidligere behandling, hvor jeg på vegne af fremskridtspartiet afviste lovforslaget.

Beslutningsforslaget og lovforslaget fra VS omhandler almennyttige boliger, som VS er så begejstret for. Det drejer sig bl.a. om begrænsninger vedrørende pensionskasser, som VS ikke ser ud til at være de store tilhængere af. Det ligger klart, at fremskridtspartiet ikke mener, at almennyttigt boligbyggeri skal have den prioritering, VS ønsker, og vi afviser derfor begge forslag.

Graversen (S):

Man kan undre sig over, hvad man hører på tinge. Jeg kommer selv fra en lille kommune, hvor vi bruger masser af tid på ældreområdet og boligområdet. Så vidt jeg kan se, er det lovforslag, der ligger her, bl.a. med yderligere beskæringer af kvoterne, et nyt eksempel på, at regeringen er komplet ligeglad med, hvad både vore og deres kommunalfolk mener og siger. Dersom lovforslaget vedtages, føler alle disse kommunalt valgte folk, som dog ved, hvor skoen trykker, som man siger, sig yderligere svigtet af regeringen og de radikale på både boligområdet og ældreområdet.

[Graversen]

I min kommune er jeg boligselskabsformand og socialudvalgsmedlem, og min kommune har som så mange andre ventet og rykket boligstyrelsen siden foråret for at få andel i kvoten for 1985 med hensyn til de projekter, som blev indsendt allerede ved årsskiftet. Nu er det så blevet efterår, og vi har resigneret og sagt, at kvoten jo nok var brugt for det år, og hvad ser man så i pressen? Jo, boligministeren udtaler, at man har været henholdende med at uddele af 1985-kvoten. Ærlig talt: vi er mange, der føler os komplet til grin.

Hvad f.eks. med det store arbejde, vi lægger i hele ældreområdet, ældrepolitikken? Alle socialudvalg i Danmark, alle kommuner har som overordnet målsætning at give vore ældre mulighed for at blive i egen bolig længst muligt. Der er flere midler til at opfylde denne menneskelige målsætning, det ved jeg godt, men et af disse midler, et væsentligt middel, er byggeri af handicap- og ældrevenlige småboliger til en rimelig pris. Det er præcis, hvad man har planlagt og forsøgt at komme igennem med rundt om i kommunerne, af menneskelige grunde, forebyggende grunde og på længere sigt økonomiske grunde, nemlig for at undgå mere dyrt plejehjemsbyggeri. Man siger ganske vist, at kvoten med hensyn til ældreboliger ikke bliver skåret ned næste år, men den er slet, slet ikke høj nok i øjeblikket.

Og andelsboliger løser ikke problemet for de ældre, der trænger til en god bolig. Når først man er i den situation som ældre, som gammel, at man kan tænke sig at flytte i en praktisk bolig, man kan klare, så kan man slet ikke overkomme at spekulere på at skulle til at sætte sig i en ny form for ejerbolig med de problemer, det giver.

I al beskedenhed, kære regeringspartimedlemmer, kære radikale: gå ud og tal med jeres egne kommunalt valgte, inden I vedtager lovforslaget om bl.a. nedskæring af kvoterne!

Torben Lund (S):

Der skal ikke være nogen tvivl om, at socialdemokratiet ønsker, at det er folketinget, der fastlægger omfanget af det offentligt støttede byggeri, og ikke boligministeren. Det er også fremgået tydeligt af hr. Baadsgaards ordførertale her i dag. Derfor vil jeg godt spørge boligministeren, om forslaget om

overførsel af almennyttigt byggeri fra ét år til et andet, sådan som det er formuleret, ikke indebærer, at boligministeren i realiteten selv kan bestemme, i hvilket omfang han i et givet år ønsker almennyttigt byggeri, og så bliver det altså inden for det loft, folketinget har fastlagt. Jeg vil gerne høre, om ikke boligministeren vil give mig ret i den fortolkning af bestemmelsen.

Jeg vil i øvrigt godt spørge boligministeren, om han mener, at der i den gældende boligbyggerilov er adgang for boligministeren til, hvis han synes det, at overflytte boliger fra ét finansår til et andet. Vi vedtog i folketinget for nogen tid siden, at der i 1985 skulle bygges 9.000 almennyttige boliger, men vi har forstået af dagspressen, at boligministeren i virkeligheden mener, at han kan tiltage sig den kompetence at sige: jeg er ligeglad med, hvad folketinget beslutter; jeg lader bare være med at give tilsagn til de velbegrundede boligprojekter, der ligger.

Mener boligministeren, at der handles i overensstemmelse med boligbyggeriloven og folketingets flertal – i øvrigt et flertal, boligministeren selv var med i – når han beslutter, at der ikke alligevel skal gives tilsagn om 9.000 boliger i år? Det får mig selvfølgelig til at stille det supplerende spørgsmål: er det ikke rigtigt, at der i boligstyrelsen ligger projekter, ansøgninger fra kommunerne, i et antal, der overstiger 9.000?

Jeg vil gerne stille det samme spørgsmål med hensyn til fortolkningen til den radikale ordfører, fru Dagmar Mørk Jensen, for det ville være interessant at høre, om ikke de radikale er enige i, at den kvota, vi fastlagde i den gældende boligbyggerilov, skal opfyldes, hvis der ligger boligønsker fra kommunerne.

Det radikale indlæg synes jeg ikke var helt klart – det har flere været inde på – med hensyn til denne overførselsbestemmelse. Derfor vil jeg godt spørge fru Dagmar Mørk Jensen, sådan at det står lysende klart for folketinget og for offentligheden: skulle det radikale indlæg forstås sådan, at der først kan ske en overførsel efter den særlige bestemmelse, boligministeren har foreslået, når der ikke er velbegrundede boligprojekter at give støtte til? Ja, man kan selvfølgelig overveje, om fru Dagmar Mørk Jensen har hørt spørgsmålet, men ellers må jeg jo på talerstolen én gang til og gentage det. Vi får se.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne vedrørende lovforslag nr. L 16 angående ændring af lov om boligbyggeri og beslutningsforslag nr. B 6 angående omlægning af pensionskassernes indsats på boligmarkedet, hr. Albrechtsen, har ordet.

Albrechtsen (VS):

Det hovedproblem, vi står over for og egentlig skal diskutere i dag, er, hvordan der fremskaffes gode og velegnede boliger til de grupper, der i øjeblikket har det mest påtrængende behov. Det drejer sig især om de ældre, det drejer sig især om de unge, det drejer sig især om flygtningene, og det drejer sig ikke mindst om en gruppe af mennesker, som der på grund af opløsning af samlivsmønstre og sådan noget bliver flere af, nemlig folk, der bor alene eller er alene sammen med et eller flere børn.

Det er de boliger, der er behov for, og det er boliger, som skal fremskaffes til en overkommelig pris. Det vil i korthed sige boliger, som det private boligbyggeri ikke vil være i stand til at fremskaffe. Det er en opgave, vi står over for på boligmarkedet, som det private byggeri ikke vil kunne bidrage til, fordi det netop er de grupper på boligmarkedet, der ikke har en chance, når det drejer sig om privat byggeri.

Jeg må sige, at hele tankegangen, filosofien i regeringens forslag, er noget, der intet har med den virkelighed og de problemer at gøre, der findes ude omkring, men som alene er ideologisk begrundet, alene et liberalistisk felttog, der ud fra regeringens borgerlige tankegang simpelt hen går ud på at flytte byggeri fra det almennyttige og det offentligt direkte støttede område over til det endnu mere statssubventionerede private byggeri. Det er en rent ideologisk plan. Den har ikke noget med virkelighedens problemer at gøre. Men den har noget at gøre med det grundlag, denne regering arbejder på, de magtforhold i dette samfund, hvis interesser denne regering ønsker at varetage.

Det kommer så utrolig klart og konkret frem, når man diskuterer, hvordan dette boligbyggeri egentlig skal styres, når man snakker om, at der skulle være overophedning. Ja, når det drejer sig om det almennyttige byggeri, så er der overophedning, får vi at

vide. En frygtelig overophedning er lige pludselig opstået her i efteråret, da man fik behov for at fremsætte et forslag igen, der indeholdt en nedskæring af byggekvoten.

Når man stiller det samme spørgsmål om overophedning, når det drejer sig om pensionskassebyggeri, så forsvinder ophedningen i den blå luft. Så er der pludselig ingen ophedning i byggesektoren mere. Tværtimod skal pensionskasserne ligefrem tilskyndes til at bygge flere boliger. Ingen styringsinstrumenter skal der være til rådighed for det offentlige: vi skal være forsigtige med på nuværende tidspunkt at gribe ind; man kunne komme til at gribe forhastet ind. Overophedningen i byggeriet er ganske væk.

Vi har også set, at der bliver bygget flere parcelhuse. Det er den eneste del af byggeriet, der har været lidt fremgang i her i efteråret, ikke en fremgang, der bringer byggeriet op i nærheden af, hvad det var sidste år, hvor der ikke var nogen overophedning, men o.k., der er en mindre stigning i parcelhusbyggeriet. Det giver ikke anledning til, at man snakker om overophedning eller styringsinstrumenter eller indgreb af nogen art. Nej, det eneste område, hvor man snakker om styring og indgreb for at bekæmpe den såkaldte overophedning, er det almennyttige byggeri, hvor byggeriet i flere år har været for nedadgående.

Det viser efter min mening ganske klart, at denne sag ikke drejer sig om overophedning eller styring af det samlede byggeri, men kun om én eneste ting, nemlig at tilgodese regeringens liberalistiske holdning og politik.

VS har fremsat to forslag, som skal ses som et direkte modstykke til den politik, regeringen har lagt frem. Det er dels et direkte modstykke til kvotanedskæringerne, altså privatiseringsfilosofien hos regeringen, dels et modstykke til den byggeskedefond, regeringen har foreslået, og endelig et modstykke til ministerens planer om at lade det private pensionskassebyggeri varetage opgaver, især inden for ældreboligområdet og det kommunale institutionsbyggeri, som vitterlig kan og skal løses i en helt anden regie.

Ministeren forestiller sig, at man overlader til pensionskasserne at opføre ca. 1.000 ældreboliger om året. Det har ministeren oplyst i et svar at han regner med. Hertil skal man lægge – jeg ved ikke, hvad ministeren forestiller sig at det bliver – det kommunale in-

[Albrechtsen]

stitutionsbyggeri, kasserne vil opføre for kommunerne. Man vil gennemføre en politik over for kommunerne, der går ud på, som man kalder det, at strække byggeriet gennem restriktioner vedrørende lånerammer. Det er en politik, der skal ses i nøje sammenhæng med det, vi diskuterer i dag, og som også går ud på at privatisere, at drive kommunerne i armene på det private byggeri fremfor, at de selv bygger.

Det undrer mig lidt, når vi nu taler om pensionskassebyggeriet, at de radikale ikke kunne støtte – sådan forstod jeg det – det forslag, VS har fremsat vedrørende pensionskasserne. Man må åbenbart konstatere, at hr. Estrup, da han udtalte sig i Information den 21. september, hvor han slog til lyd for et indgreb over for pensionskassernes og forsikringsselskabernes investeringer og også pegede på, at det provenu, der kunne komme ind ved at fjerne afgiftsfritagelsen, kunne bruges til at undgå nedskæringer i det almenyttige byggeri, har været for langt ude og ikke tegner det radikale parti.

De radikale støtter åbenbart den almindelige og liberalistiske boligpolitik, de borgerlige ordførere har slået til lyd for her i dag, der går ud på ved hjælp af statssubsidier at fremme det private byggeri, herunder pensionskassebyggeriet. Denne statsstøttede liberalisme er de radikale åbenbart også slået ind på nu, men fremtiden må vise, om det er hr. Estrup eller andre inden for det radikale parti, der har fat i den lange ende inden for partiet her.

Det kunne også interessere mig at høre, om socialdemokratiet har ønske om at gribe ind over for pensionskassernes afgiftsfritagelse.

Ministeren har jo fremsat et meget kommenteret forslag om at få lov til at overføre kvoter. Jeg vil godt stille ministeren et spørgsmål, for ministeren har i sit lovforslag lagt op til en bedre planlægning. Det har ministeren bl.a. givet udtryk for ved at arbejde med flerårige kvoter, i hvert fald som planlægningsinstrument.

Jeg vil godt spørge ministeren, hvordan det forslag, ministeren har fremsat om at få bemyndigelse til at skære ned i det enkelte års kvota uden folketingets medvirken, harmonerer med det forslag til sikring af planlægningen i de enkelte kommuner i fire år, ministeren stiller i udsigt. Det er et forslag,

der kun kan fungere, hvis man over en længere årrække fordeler kvoterne og planlægger boligselskaberne imellem i den enkelte kommune ud fra en sikker forvisning om, hvad der står til rådighed.

Så vidt jeg kan se, kan de to ting ikke hænge sammen. Hvis ministeren bruger sin bemyndigelse til at skære ned på byggeriet på grund af en såkaldt overophedning, så kan jeg ikke se andet, end at så smadrer ministeren det planlægningsystem, han selv har lagt op til der skulle være i systemet. Derfor må man stille sig det spørgsmål, om det er det ene eller det andet, der skal være gældende.

Jeg vil slutte med at sige, at det undrer mig fremdeles, at de borgerlige ikke kan støtte i hvert fald det første element i det beslutningsforslag vedrørende pensionskasserne, der er fremsat af VS, og som går ud på at afskaffe statssubsidieringen af denne bestemte type byggeri. Det undrer mig såre, og jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre, om der er nogen borgerlige ordførere, der kan forklare, hvorfor man netop i en såkaldt overophedet situation ønsker via offentlig støtte at stimulere, uden at have mulighed for at styre noget som helst, en bestemt type byggeri. Er det ikke i nogen modstrid med det ønske, man foregiver at have: at kunne styre byggeriet?

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne først takke de ordførere, der helt eller delvis støtter det forslag, regeringen har fremsat. Det er et broget billede, når man ser på de enkelte elementer, men jeg har en fornemmelse af, at vi under behandlingen i folketingets udvalg nok skal få det rigtige ud af det.

Det er nogle enkelte hovedemner, man mest har brugt tiden på, og det vil jeg koncentrere mig om her.

Jeg vil i øvrigt beklage det, hvis der opstod en misforståelse ved indledningen af debatten, hvis det var tanken, at jeg skulle have kommenteret VS' forslag først. Det får jeg så lejlighed til her i denne runde.

Hr. Baadsgaard og flere andre var inde på den tilbageholdenhed, jeg er citeret for i dele af pressen. Her vil jeg gerne sige – det er også et svar til hr. Torben Lund – at sådan som jeg læser den gældende lov, står der, at mini-

[Boligministeren]

steren kan give tilsagn om de og de kvoter. Der står, så vidt jeg erindrer, ikke noget om, at jeg skal.

På den anden side er det klart, at hvis der er et flertal i folketinget for, at disse kvoter skal udnyttes, så bliver de udnyttet. Hvis der er et flertal i folketinget for, at det kunne være fornuftigt i en særlig situation – f.eks. den, vi nu befinder os i i samfundet, hvor der inden for en meget stor del af byggeriet er overophedning på vej – at holde lidt igen, så er det også klart, at jeg kan gøre det med den formulering, loven har. Det mener jeg må være svar på det spørgsmål.

Der har været talt meget om overophedning. Sådan som jeg oplever det, som vi oplever det i ministeriet, er det noget, der finder sted mange steder i landet. Der kan være regionale forskelle. Hvor forskellene ligger, skal jeg ikke komme ind på her, men vi er klar over, at der kan være forskelle.

Der er meget stor aktivitet i byggesektoren, og den fordeler sig vel sådan, at det specielt er erhvervsbyggeriet, der er i fremgang. Det synes jeg i øvrigt er meget sundt og godt, og jeg kan ikke forestille mig, at nogen her i tinget vil gå ind for indgreb imod erhvervsbyggeriet. Det er trods alt nye arbejdspladser, der er tale om, det er ny eksport, og det betyder i det hele taget en forbedring af landets økonomiske situation.

Det er derfor, jeg har sagt – det vil jeg gerne gentage her – at i regeringen finder vi, at erhvervsbyggeriet bør have en meget høj prioritet. Hvis der er kapacitetsproblemer, kan regeringen – det har vi gjort – dels henstille til kommuner og amter at holde lidt igen med bygge- og anlægsopgaver, dels kan vi inden for det statslige og det statsstøttede byggeri holde lidt igen.

Hvad angår det private byggeri, må vi sige, at udsigterne tyder på, at det går frem næste år, men i år har der ikke været den store fremgang, det er erkendt. Vi ved, at der var en meget kraftig tilbageholdenhed i den første del af dette år, og det skal man have i baghovedet, når man vurderer, hvordan situationen har været i år, og hvordan situationen vil se ud til næste år.

Jeg er overbevist om, at den meget høje aktivitet, vi ser nu, vil fortsætte i den kommende tid, og det er baggrunden for, at vi dels har været en lille smule tilbageholdende, dels foreslår, at vi får den overførselsret, som

også findes vedrørende andre former for kvoter. I dag har vi bl.a. en overførselsret for andelsboliger. Det tror jeg man er klar over.

Et andet større emne, man har omtalt, er kvalitetssikringen i byggeriet. Jeg er meget glad for, at det er lykkedes at få det tredje led i hele denne plan på plads, og at leverandørernes organisationer kan tilslutte sig en 5 års ansvarsperiode.

Det, vi har satset på i lovgivningen, er at undgå byggeskader, ikke at udbedre dem. Der kan være nogle detaljer, vi skal tale om under udvalgsbehandlingen, men generelt må jeg lægge vægt på, at der er tale om en helhed, og derfor kan man ikke pille noget ud.

Jeg kan sige om VS' forslag, som går ind for helt andre præmisser i forbindelse med ansvarsreglerne, at her støder man på en lang, lang række regler, som skal ændres, og som ikke har spor med boligbyggeriloven at gøre, hvis man skulle følge VS' forslag. For det første er det klart, at de organisationer, vi nu efter lang tid har forhandlet os til rette med, aldrig vil kunne acceptere en sådan løsning. For det andet mener jeg ikke, at vi får en fornuftig løsning ud af det. Jeg tror, vi må sige, at VS ligger så langt, som det overhovedet er muligt, fra de intentioner, vi har i regeringen, og at alle de ting, man foreslår i forbindelse med byggeskader og ansvarsregler, simpelt hen er uigennemførlige. I øvrigt vil jeg mene, at den fordel, vi får ved, at leverandørernes ansvarsperiode forlænges, rigeligt opvejer den tvivlsomme ulempe, der er ved at begrænse entreprenørernes ansvar, for i praksis har vi næsten aldrig set, at entreprenører er blevet pålagt så vidtgående ansvar, som man taler om her.

Der er stillet nogle mere konkrete spørgsmål, som jeg skal forsøge at besvare. Hvis ikke det lykkes her, er jeg selvfølgelig villig til at svare på dem under udvalgsbehandlingen.

Jo, hr. Baadsgaard, jeg mener, at det kan lade sig gøre at klare eftersynet med den halve procent og i det hele taget få det til at hænge sammen med den hele procent, som det er skitseret i lovforslaget. Jeg vil understrege, at der jo er mulighed for at regulere bidraget. Det er med i lovforslaget, så det har vi altså taget højde for.

Når hr. Baadsgaard siger, at det burde gennearbejdes bedre af byggeriets parter, synes jeg, det er en påstand, der er en lille

[Boligministeren]

smule urimelig. Der har været et meget langvarigt og meget godt og tæt samarbejde med byggeriets parter i forbindelse med udarbejdelsen af dette forslag.

Jeg vil gerne bekræfte over for fru Agnete Laustsen og fru Dagmar Mørk Jensen, at det drejer sig om, primært er at få en mere hensigtsmæssig udnyttelse af byggekapaaciteten. Derfor mener jeg, det er nødvendigt med en sådan overførselsret, som vi har foreslået. Det er noget, byggeriets parter gentagne gange har gjort opmærksom på at man burde gennemføre.

Vi har jo noget, der hedder vinterforanstaltninger, så det kan lade sig gøre at bygge om vinteren, men jeg tror, vi kunne nå meget længere ved henstillinger og en bedre planlægning, så at vi får spredt byggeriet ud over en meget længere periode. Det, der bl.a. kan give kapacitetsproblemer, er, hvis alt byggeri, offentligt, privat, kommunalt, og hvad ved jeg, skal starte på én gang. Så er det klart, at det giver problemer, og det er det, vi gerne vil undgå. Det er også klart, at hvis presset er lige så hårdt næste år på samme tid og vi har bemyndigelsen, så kan vi igen få en bedre planlægning. Det er det, der er hensigten. Det er ikke isoleret et besparelsesforslag, det tror jeg aldrig nogen har sagt. Det er en regulator, så man simpelt hen kan få den bedste udnyttelse på de tidspunkter, hvor det er hensigtsmæssigt.

Jeg skal ikke sige ret meget om byfornyelsen, kun, at når vi foreslår en generel nedsettelse af kvoten, hænger det selvfølgelig sammen med, at vi gennem de senere år har fået en meget kraftig stigning i byfornyelsesbevillingerne.

Med hensyn til forslaget om valgfrihedslån skal jeg blot henstille, at vi nu trækker i arbejdstøjet og finder den rigtige løsning, en løsning, som både regeringen og de partier, vi har forhandlet med, kan enes om. Jeg tror, alle er enige i, at der er behov for at få det på plads.

Jeg vil gerne sige til fru Agnete Laustsen, at den konference, jeg tidligere har bebudet, og som vi har talt om både her og ved mange lejligheder ude omkring i landet, skulle være lige på trapperne. Når det ikke er gået hurtigere, end det er, hænger det sammen med, at vi samtidig har haft et meget stort forarbejde med en ny ældreboliglovgivning.

Det kan også være et svar til flere af ordførerne, der har sagt, at det også drejer sig om boliger for ældre. Det er regeringen ganske klar over, og vi har et arbejde i gang, der meget gerne skulle resultere i et lovforslag her sidst på året, lige omkring nytår, hvori vi satser på en helt ny finansieringsform for ældreboliger. Jeg er i hvert fald enig med hr. Albrechtsen så langt, at det er en af de grupper, vi må se nærmere på, når vi skal planlægge vores boligbehov i de kommende år.

Hr. Thor Pedersen var inde på spørgsmålet om andelsboliger. Jeg kan bekræfte, i hvert fald efter de oplysninger, vi har, at andelsboligen er en boligtype, der specielt henvender sig til ældre og til unge. Også dér har vi mulighed for at gøre noget for nogle af de grupper, som alle erkender har de største boligproblemer. Det synes jeg andelsboligformen er velegnet til.

Der er fra flere sider rejst spørgsmål om de særlige problemer med grundpriser, måske i visse egne af landet, måske i visse byer. Det synes jeg vi skal tage op i løbet af udvalgsbehandlingen.

Der kunne jo siges mange flere ting. Der er mange detaljer i dette. Jeg vil til slut komme med et par bemærkninger til hr. Albrechtsen om pensionskasseforslaget, for det andet, selve lovforslaget, har jeg og regeringspartierne ordførere kommenteret.

Med hensyn til fritagelsen for realrenteafgiften skal jeg blot erindre om, at der ligger et forlig mellem regeringen og socialdemokratiet om, at man skal stimulere investeringerne ved hjælp af en fritagelse. Det er altså sket, og derfor kan man ikke det ene øjeblik sige: nu vil vi gerne stimulere her, men så, når man får en lille smule succes med de ting, man foreslår, sige: hov-hov, det var ikke meningen – det bremser vi for. Derfor mener jeg, at det er meget nødvendigt, at vi ikke foretager nogle forhastede indgreb. Det er klart, at vi er opmærksom på, at der sker nybyggeri, ligesom vi er opmærksom på, at der også har været prisstigninger på visse ejendomme. Alle de ting følger vi nøje i regeringen, men på nuværende tidspunkt og på denne baggrund mener jeg ikke at vi kan støtte VS' forslag.

Hvad angår de øvrige ting, VS har nævnt, er jeg enig med dem, som har sagt, at det er så store indgreb i hele forsikringsbranchens virkefelt, at det i hvert fald ikke er noget, der

[Boligministeren]

skal klares på den måde, som VS her har foreslået. Derfor er det klart, at regeringen må afvise VS' forslag her.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg takker selvfølgelig ministeren for svaret, men det var nu ikke tilfredsstillende. Jeg forstår på ministeren, at man opfatter bestemmelsen om de 9.000 almennyttige boliger som en ren bemyndigelsesbestemmelse. Jeg er ganske sikker på, at det er helt i strid med, hvad dette folketing har vedtaget. Ordet »kan« i bestemmelsen går ikke på, om man skal udnytte kvoten på de 9.000, hvis der er ansøgninger til det, men man kan naturligvis ikke skrive »skal« i bestemmelsen, hvis der ikke er ansøgninger til 9.000 boliger. Men det ved vi alle sammen at der er, og derfor mener jeg, at ministeren med den praksis, han allerede har indledt i år, absolut er på vej ind i at kunne overtræde loven.

Jeg vil også bede ministeren om en forklaring på, hvad man egentlig skal bruge overførselsbestemmelsen til, hvis den nugældende lovgivning er en ren bemyndigelseslovgivning. I så fald er der ingen som helst grund til at lave overførselsbestemmelser, for så mener ministeren jo, at han allerede med den gældende lov kan overflytte, ligesom det nu passer ham, og kan sænke de tilsagn, der gives, ligesom det passer ham. Det er en helt forkert måde at fortolke den bestemmelse på, men det må vi bore noget mere i i boligudvalget.

Ministerens får det også til at lyde, som om overførselsbestemmelsen er lavet af hensyn til boligselskaberne. Ja men hvis det er det hensyn, der skal tages, synes jeg, at boligministeren skulle læse Boligselskabernes Landsforenings kommentar til overførselsbestemmelsen, for så kunne vi jo fjerne den bestemmelse med det samme. De har nemlig klart og entydigt vendt tommelfingeren nedad, og så er der jo ingen grund til, at vi beskæftiger os mere med den bestemmelse. Men det kan være, at boligministeren vil sige lidt om det.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Ministeren mener, at VS' forslag om en byggeskadefond er uigennemførligt. Det er et

besynderligt synspunkt, al den stund det er betydelig enklere bygget op end ministerens forslag. Der ligger nok i ministerens bemærkning det, at entreprenørerne og byggeselskaberne ikke bryder sig om det, og at denne regering derfor ikke vil være med til at gennemføre det, så det i den forstand er uigennemførligt. Det må være det, ministeren mener.

Det, vi foreslår, er i al enkelhed en regulær forsikringsordning, hvor det er de ansvarlige, nemlig de firmaer, der leverer varen, som har ansvaret for den vare, og som på grund af varens særlige karakter bliver pålagt en særlig forsikring, hvor det efter ministerens forslag er lejerne, der gennem en reduktion i rammebeløbet og selvstændige bidrag over huslejen skal betale for, at man sikrer selskaberne. Det er jo selskaberne, man sikrer; det er først og fremmest dem, der er en byggeskadefond for i ministerens udgave. Men det, vi ønsker at sikre, er altså lejerne og boligerne fremfor selskaberne, og det er det, der gør, at ministeren synes, det er uigennemførligt.

Ministeren glemte at svare på det spørgsmål, jeg stillede: når ministeren nu vil bruge den almennyttige kvota til konjunkturregulering, hvordan hænger det så sammen med, at ministeren samtidig vil have et 4-årigt planlægningssystem, der bygger på et jævnt forløb af byggeriet i 4 år frem i tiden? Hvordan harmonerer det med, at man vil bruge byggeriet løbende som konjunkturregulering, som ministeren jo nu foreslår?

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Først vil jeg gerne lige i forbindelse med debatten om overførselsretten spørge ministeren, om han på baggrund af de svar, vi nu har fået, mener, at han med den gældende lovgivning, herunder altså også finansloven, helt kan undlade at give tilsagn til så meget som én eneste bolig til offentligt støttet byggeri i et helt finansår.

Hvad angår byggeskaderne, synes jeg ærlig talt ikke vi fik mange svar fra ministeren. Derfor vil jeg gerne stille nogle spørgsmål herom, f.eks. hvordan man vil sikre, at en begrænsning som den foreslåede af entreprenøransvaret til 5 år ikke direkte modvirker hensigten, og hvordan man vil sikre, at fi-

[Lissa Mathiasen]

nansierings- og byggeskadefond ikke i realiteten fritager entreprenøren for ethvert økonomisk ansvar for skader, som indtræder efter 5 års periodens udløb, og vel at mærke, uden at de har bidraget med så meget som en eneste krone til den forsikringslignende ordning, byggeskadefonden er udtryk for.

Jeg kunne også godt tænke mig at få ministerens svar på, hvor der er dokumentation i det fremlagte papir for, at en lang række af de alvorlige byggeskader vil blive opdaget inden 5 års fristens udløb, dvs. den periode, ansvaret kan gøres gældende i over for de udførende.

Hr. Thor Pedersen fra venstre beskrev meget klart, hvilke problemer det drejer sig om. Der blev sagt, det er manglende viden og byggesjusk, når vi har byggeskader, og derfor vil jeg bede ministeren herfra begrunde, hvorfor det alene er lejerne og bygherrerne, der nu skal betale gildet. Jeg synes, det i denne sammenhæng virker som en klar hån mod lejerne.

Jeg havde faktisk ønsket, jeg kunne have stillet spørgsmålene til de borgelige her i dag i salen, men jeg vil nøjes med at sige, at jeg glæder mig over, at ministeren ikke er gået endnu.

Baadsgaard (S):

Mit første indlægs generelle linje var, at jeg påpegede, at det var det almennyttige byggeri, der skulle holde for. Det synes jeg også vi har fået bekræftet især af hr. Thor Pedersens bemærkninger, når han glæder sig over, vi kan bygge 4.000 andelsboliger, og ikke er spor bekymret. Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Thor Pedersen, om disse andelsboliger er bygget til de samme befolkningsgrupper som de almennyttige boliger.

I øvrigt mener jeg på grundlag af den radikale ordførers bemærkninger at kunne konstatere, at væsentlige dele af ministerens forslag ikke har et flertal her i salen, og det er jeg glad for. Fru Dagmar Mørk Jensen henviste til de bemærkninger, som de radikale gjorde ved første behandling. Da sagde de radikale bl.a., at ansvarsperioden er kort, så man let kan komme i tidnød, og at de med hensyn til den almennyttige kvota ikke kunne acceptere en sådan nedgang i aktiviteten, osv. Det tager jeg som udtryk for, at ministeren ikke har et flertal for at køre videre med

de dele. De radikale nævnedes også sidste gang, at de ikke kunne acceptere en fortsat forringelse af rammebeløbene, og det synes jeg lover godt for fremtiden.

Jeg synes, boligministerens bemærkninger klart dokumenterer, at dette her skal være en regulator, når byggeriet bliver overophedet, som det hedder, og at de pæne vendinger om administration osv. ikke har så meget på sig.

Jeg synes, ministeren var langt ude, da han prøvede at fortolke loven på en helt anden måde, end vi altid har gjort, men han trak dog i land igen. Jeg tager det som et løfte fra ministeren, da der blev sagt næsten ordret, at kvoten bliver udnyttet fuldt ud, hvis et flertal ønsker det. Det er jeg da glad for, og det synes jeg også er meget rimeligt – det skulle bare mangle andet – og det tager jeg også som udtryk for, at ministeren, indtil andet er vedtaget her ved lovforslag nr. L 29, vil administrere den gældende kvota efter bedste overbevisning og med en fortolkning, som vi hidtil har lagt i loven og bestemmelsen.

Så kommer vi ind på aktiviteten én gang til. Det har jeg prøvet at bore i flere gange, og jeg vil gerne spørge boligministeren, hvad han bygger sine forudsigelser på med hensyn til aktiviteten i fremtiden og i 1986. Jeg står her med Entreprenørforeningens opgørelse over byggeaktivitet, og uanset om man opgør det på den ene eller den anden måde, i beskæftigelse, i påbegyndt byggeri, antal påbegyndte boliger opgjort i kvadratmeter eller i antal boliger, så går alle prognoserne fra Entreprenørforeningen ud på, at aktiviteten i 1986 vil være lavere end i 1985, og det vil jeg gerne have ministerens kommentar til. Jeg forstår ikke, hvad det er for nogle prognoser, ministeren byggede det på, og jeg synes ikke engang, der er belæg for det i rapporten fra økonomisk sekretariat, altså i regeringens egne bemærkninger, om aktiviteten i 1986.

Om 20 års ansvarsreglens begrænsning vil jeg gerne sige, at dette nok først og fremmest skal være et forsøg på at undgå byggeskader – det er vi enige om – men vil ministeren benægte, at der ligger en større præventiv virkning i en ansvarsperiode af 20 år, end der gør i en ansvarsperiode på blot 5 år? Uanset om den måtte blive udnyttet eller ej, vil der efter min opfattelse være en større præventiv virkning i en 20 års periode end i en 5 års periode.

[Baadsgaard]

Jeg spurgte, om vi ikke skulle prøve at få sagen grundigere gennemarbejdet og inddrage begge parter i byggeriet, men kan forstå, at boligministeren ikke agter at gøre det, idet han mener, der har været grundige forhandlinger. I bemærkningerne til sidste lovforslag fra Boligselskabernes Landsforening er der mange ting ved både byggeskedefonden og i kvalitetssikringen, som de sætter spørgsmålstegn ved. Jeg tror ikke, at boligministeren kan tage Boligselskabernes Landsforening til indtægt for det forslag, der foreligger, og derfor vil jeg gentage min opfordring om, at dette bliver behandlet sådan, at begge parter – både de, der udfører byggeriet, og de, der står som bygherrer og brugere af byggeriet – bliver inddraget. Der er påvist så mange usikkerheder både her i salen og af organisationer og grupper uden for salen, at jeg synes, det ville være rimeligt, hvis boligministeren ville komme med et bedre forslag på grundlag af de indvendinger, vi har hørt både her i dag og i de bemærkninger, der er kommet til det forrige lovforslag.

Boligministeren (Bollmann):

Hr. Torben Lund sagde, at jeg havde påstået, at jeg i dag uden videre kunne overføre. Nej, det har jeg aldrig påstået; jeg mener, jeg kan give så og så mange boliger inden for den kvota, der står i loven. Jeg kan ikke uden videre overføre, og det er bl.a. derfor, jeg gerne vil have en overførselsret, så jeg kan bruge den næste år. Jeg har fra starten sagt, at jeg naturligvis vil bruge kvotaen, hvis der er et flertal i folketinget for, at den skal udnyttes til sidste antal, men hvis der er et flertal for, at man føler, det kunne være fornuftigt at strække det en lille smule, vil jeg gøre det; så enkelt er det. Derfor synes jeg, man har overdramatiseret denne sag utroligt fra visse sider.

Nu siger hr. Torben Lund, at ingen i boligselskaberne ønsker det. Så har hr. Torben Lund ikke læst Aktuelt i dag, for dér er der i hvert fald en repræsentant for et af de store boligselskaber, der siger, at en overførselsret i visse tilfælde kunne være meget fornuftigt netop af administrative grunde.

Herefter skal jeg vende tilbage til hr. Albrechtsens forslag. Jeg mener, det på en lang række punkter griber ind i mange flere regler end dem, vi taler om her, og det er derfor,

jeg mener, det er uigennemførligt. Det er klart, der er en væsensforskel på det, vi ønsker på dette område, og det hr. Albrechtsen ønsker – det er der ingen grund til at skjule – men de fleste af de ting, hr. Albrechtsen foreslår, vil på en eller anden måde give sig udslag i huslejedannelsen, og derfor bliver det altså lejerne eller det offentlige, der kommer til at betale på en anden måde.

Jeg ser ikke noget problem med hensyn til en overførselsret og et rullende system, tværtimod. Hvis vi kommer frem til et system, hvor både boligselskaber, kommuner og det offentlige generelt kan være med til at få sat byggeanlæg i gang løbende igennem et helt år, er jeg overbevist om, at vi får en væsentlig bedre udnyttelse af hele byggesektoren, og det vil i hvert fald være økonomisk fordelagtigt for hele samfundet.

Til fru Lissa Mathiasen skal jeg kun sige, at jeg synes, vi har gjort meget for at give oplysninger om byggeskadesagen – vi har også brugt tid i udvalget – men vi er da altid parat til at gå dybere ind i forskellige svar, hvis det ønskes.

Det var i øvrigt interessant at høre hr. Baadsgaard fortolke den radikale ordfører. Jeg skal ikke gå ind i en dybere fortolkning, men det, jeg hæftede mig mest ved, var, at der var sket væsentlige ting inden for byggesektoren ifølge den radikale ordfører, siden vi sidst har behandlet forslaget, og derfor opfattede jeg også klart, at det radikale venstre er parat til at diskutere både kvoterne og selvfølgelig også de nye forslag, herunder altså de forslag, hvor selve lovforslaget er forskelligt fra det, vi fremsatte i foråret, nemlig overførselsretten.

Til hr. Baadsgaard skal jeg endelig sige, at der jo opstilles utrolig mange prognoser, og jeg ved ikke, hvilken udgave hr. Baadsgaard har, men jeg tror nok, vi må sige, at den overophedning, som jeg taler om, er kommet meget hurtigt og nok også er kommet pludseligt for mange. Jeg tror, de færreste har været klar over, at vi ville komme ind i en sådan beskæftigelsessituation, og derfor synes jeg, det er hensigtsmæssigt, at vi foretager nogle mindre justeringer – udskydelser – på nuværende tidspunkt, fremfor at vi på et senere tidspunkt skal gribe ind med helt anderledes voldsomme midler over for en sektor, som vi alle ved er meget følsom i sig selv, og som også har en sådan funktion i samfundet, at

[Boligministeren]

det meget let kan brede sig til andre sektorer, hvis der går noget galt i denne sektor; det tror jeg de fleste kender de historiske kendsgerninger om fra slutningen af 1960erne og 1970erne.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Fru Lissa Mathiasen efterlyste de borgerlige ordførere. Jeg kan oplyse, at vi er allestedsnærværende. Det synes måske ikke så meget i betragtning af, at socialdemokratiet i dag åbenbart har 5 politiske ordførere, og derfor medgiver jeg, at det er lidt svært for os andre at stille op i troppen. Endelig må jeg sige, at selv liberalt sindede har nyrer, der fungerer.

Det spørgsmål, der blev rejst, er spørgsmålet om, hvem der egentlig skulle betale forsikringsbidraget på 1 pct., om det skulle være inden for kvoten eller det skulle pålægges leverandørerne og den entreprenør, der forestod opførelsen af det almennyttige byggeri. Princippet i forslaget er jo, at man i virkeligheden skal undgå de skader, der konstateres efter det femte år, altså at man skal yde en voldsom indsats i planlægningsfasen, projektfasen, i opførelsesfasen og endelig foretage en nøje gennemgang af byggeriet efter det femte år for at påvise sjusk, fejl eller mangler i almindelighed og udbedre dem, og dér gælder leverandøransvaret jo. Det, man ønsker at undgå efter det femte år, er diskussionen og mulige retssager om, hvorvidt det skyldes egentlige fejl, om det er byggesjusk eller det er manglende vedligeholdelse. For problemet har været, at man ikke kan sige, at det, der har vist sig efter det femte år eller efter det tiende år, er sjusk, skyldes manglende vedligeholdelse, eller om det er manglende viden på tidspunktet, der i sig selv også kan fritage leverandøren for ansvar. Alt det er man ude over med denne ordning. Altså er det op til det femte år i virkeligheden et forstærket leverandøransvar, fordi kontrollen skal være mere effektiv og der efterfølgende ingen tvivl skal være om, hvor pengene kommer fra. De er anvist – ingen diskussion om, hvorvidt der er tale om manglende vedligeholdelse eller andet – pengene er til rådighed, og det er vel også det, lejerne har interesse i.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg forstår, at boligministeren fastholder, at han blot med den gældende bestemmelse kan beslutte, at der i 1985 alene skal bygges 4.000 boliger, hvis det passer boligministeren, uanset at folketingsretten har vedtaget en boligkvota på 9.000. De 4.000 er ikke helt tilfældigt valgt fra min side. Jeg har oplysning fra dagspressen om, at man indtil sidste uge alene skulle have givet tilsagn om omkring 4.000 boliger her i 1985. Jeg vil gerne spørge boligministeren, om det vitterlig er rigtigt, at man her er nede på noget, der ligner halvdelen af den kvota, der rent faktisk er afsat i boligbyggeriloven.

Jeg vil gerne holde fast i, at overførselsretten bliver meningsløs, hvis man i boligministeriet fortolker den gældende regel sådan, at man kan jonglere inden for den afsatte kvota, som det passer én; det kan da ikke være rigtigt. Det, der vil ske med overførselsretten, vil jo så alene blive, at man puffer et stort boligbehov foran sig år for år, og det er vel også præcis det, der er meningen med det. Det er efter min mening helt uansvarligt.

Til sidst skal jeg blot gøre en bemærkning om det citat, som boligministeren var inde på fra Aktuelt i dag. Nu skal man jo altid passe på med citater, for man kan ikke bare tage ét punktum løsrevet fra det øvrige. Det er rigtigt, at der står:

»I visse situationer ville det være en god regel.«

Men ca. 10 linjer længere nede står der:

»Men hvis reglen bruges til at nedskære kvoten bevidst, er det en meget dårlig idé.«

Og det er jo lige nøjagtig det, boligministeren har bekræftet at den skal bruges til, så at tage hr. Morten Kochs udtalelser som en tilslutning til boligministerens forslag er vist en sandhed med modifikationer.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Ministeren er så frygtelig bange for, hvordan det kan gå på dette meget følsomme marked, og det har ministeren også god grund til, for f.eks. fører det omsiggribende pensionskassebyggeri til højere jordpriser, større pres, ekstra kommunale udgifter, højere lejer, huslejer, større udgifter til boligydelse osv. Det anfægter ikke ministeren, men så skal ministeren have et instrument, så han

[Albrechtsen]

kan lave konjunkturregulering, og dér vælger ministeren selvfølgelig det almennyttige byggeri. Ja men hvis nu ministeren f.eks. i 2 år har valgt at bruge sin bemyndigelse til at skubbe f.eks. halvdelen af kvoten foran sig for nu at skaffe plads til alt det private byggeri, ministeren gerne vil fremme, og der så pludselig efter de to år indtræder en frygtelig overophedning, så braser ministerens planlægningssystem ganske enkelt sammen, det planlægningssystem, ministeren har stillet i udsigt i sin egen lov med 4-årige rullende kvoter, som jeg i øvrigt synes er en udmærket idé. Det eneste, jeg beder om, er, at ministeren gør sig klart, at det, han har skrevet om et 4-årigt rullende planlægningssystem, altså ikke har været andet end at stikke folk blå i øjnene.

Jeg synes, det er mærkeligt, at ministeren ikke kan besvare fru Lissa Mathiasens helt præcise spørgsmål om 5 års forældelsesfristen. Det, ministeren foreslår, er en ansvarsfritagelsesordning, hvis konsekvenser lejerne skal betale, for vi ved jo, at de fleste skader opstår efter det femte år; det er måske derfor, ministeren ikke vil besvare spørgsmålet. Men er det rigtigt, minister, at f.eks. de fleste store betonskader vitterlig opstår efter det 5. år og ikke kan konstateres under 5 års eftersynet?

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Boligministeren mente, jeg overfortolkede dette lovforslags mulige skæbne. Det mener jeg nu ikke jeg gjorde. Når den radikale ordfører henviste til sidste førstebehandling, må jeg gå ud fra, at det er det, der blev sagt ved sidste førstebehandling, der gælder nu, når der ikke er taget afstand fra det, og det er på det grundlag, jeg kom med mine bemærkninger om det.

Så vil jeg til hr. Thor Pedersens bemærkninger blot sige, at der jo udfoldes uhyre store anstrengelser fra mange for at forklare, hvordan en sænkning eller en begrænsning af ansvarsperioden skal kunne give en større ansvarsfølelse hos og reelt ansvar for entreprenørerne. Det er endnu ikke lykkedes nogen at forklare mig, at den begrænsning vil virke fremmende for kvaliteten.

I anledning af boligministerens bemærkninger, som kunne drage mine citater fra En-

treprenørforeningen i tvivl, fordi de skulle være forældede, kan jeg sige, at de var fra september, men ellers kan vi også henvise til økonomisk sekretariat, der i sine bemærkninger skriver, at væksten i bolig- og anlægsbyggeriet nok nogenlunde vil svare til den øvrige vækst i samfundet.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Thor Pedersen, når han undrer sig over, at vi er så mange her i salen, som vi er her i dag, at vi faktisk betragter dette som en ganske alvorlig sag og på den baggrund har prioriteret, som der her er givet udtryk for.

Dernæst vil jeg bede hr. Thor Pedersen om at svare mig på, hvor der er dokumentation i de fremlagte papirer for, at en lang række af de alvorlige byggeskader vil blive opdaget inden for 5 års perioden. Jeg vil også spørge hr. Thor Pedersen, om han er enig i, at den finansierings- og byggeskade-fond, som her er foreslået, i realiteten fritager entreprenøren for ethvert økonomisk ansvar for skader, som indtræder efter 5 års periodens udløb, og det, som jeg også sagde tidligere, da jeg stillede spørgsmålet, uden at de på noget tidspunkt har bidraget med så meget som en eneste krone til den byggeskade-fond.

Endelig vil jeg gerne nok en gang stille ministeren det spørgsmål, som jeg heller ikke i anden omgang fik svar på, nemlig om ministeren helt ville kunne undlade – jfr. de svar, vi tidligere har fået – at give tilsagn om så meget som en eneste bolig inden for et finansår!

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Det væsentlige er jo, at 5 års eftersynet er en nyskabelse. Det, der ønskes, er en nøje gennemgang, en nøje kontrol af byggeriet for at konstatere fejl og mangler, og det er altså ikke en kontrol, der i dag finder sted efter det 5. år.

Må jeg så sige om det principielle med hensyn til den ene procent, der skal afleveres inden for summen af de samlede byggeudgifter, at det er en strid om kejserens skæg, om det beløb skal betales af den enkelte entreprenør som en del af tilbudssummen, eller om det betales under de samlede byggeudgif-

[Thor Pedersen]

ter. Entreprenøren vil under alle omstændigheder i sit samlede tilbud indeholde sine udgifter, så den procentandel eller beløbsstørrelse vil for den enkelte entreprenør være en del af hans tilbudssum. Det er jo ikke penge, han tager som en del af et muligt underskud. Derfor er det en strid om kejserens skæg. Under alle omstændigheder vil det skulle finansieres over byggeriet, også hvad det måtte koste den enkelte entreprenør at betale en fast forsikring. Der er jo ikke her tale om noget selvrisikomoment, så man kan slippe for at betale; det er et fast beløb, der skal betales, allerede når man indgår sin entreprisekontrakt. Det er vel i virkeligheden det helt afgørende, og derfor er det en strid om kejserens skæg, hvem det egentlig er, der betaler. Det vil altid være brugeren, ejeren, lejeren, der kommer til at betale policesummen.

Boligministeren (Bollmann):

Må jeg først sige til hr. Baadsgaard, at den radikale ordfører, så vidt jeg hørte hende, henviste til ordførertalen fra foråret, men samtidig erkendte, at der var sket en væsentlig udvikling i byggeriet siden, og det var sådan, jeg havde opfattet det.

Må jeg så sige til hr. Torben Lund og fru Lissa Mathiasen én gang til – jeg tror, det er tredje gang – at det, jeg kan undlade at give i kvoter, er det, jeg har et flertal for i folketinget; så enkelt er det. Der står ikke, jeg skal give, men det er da klart, at jeg ikke helt kan undlade at give kvoter et år, hvis der er et flertal imod, og det tror jeg ikke engang hr. Torben Lund vil trø. Det er derfor, jeg siger, at jeg, hvis jeg har et flertal her i folketinget, der synes, det er en fornuftig idé at flade byggeriet ud over forskellige sæsoner, eller hvordan hr. Torben Lund nu opfatter det, kan gøre det med den lovtekst, der er i øjeblikket.

Må jeg så lige gøre opmærksom på, at det jo ikke kun er et spørgsmål om, hvad der direkte bliver bygget. Det er også et spørgsmål om en række andre ting, som dels er gennemført af denne regering og dels er gennemført af den forrige, hvor man ud af kvoten nødvendigvis må reservere forskellige midler, som svarer til så og så mange enheder. Det er klart, at så længe året ikke er gået, er det helt umuligt at sige, hvor mange midler der eventuelt skal bruges til de for-

skellige formål. Jeg skal bare nævne som et eksempel, at et stort flertal i folketinget her i foråret vedtog en indsats mod de såkaldt samspilsramte bebyggelser, og det er klart, at det sker mod afskrivning på kvoten. Det vidste det flertal, der stemte for, og vi har ingen mulighed for på nuværende tidspunkt at sige, hvor mange boliger det koster.

Til hr. Albrechtsen skal jeg kun sige, at jeg synes, han skal erindre, at der jo ikke har eksisteret et 5 års eftersyn hidtil, men med de oplysninger, vi har, og de forsøg, vi har gennemført, er vi overbevist om, at netop et sådant 5 års eftersyn vil være væsentlig mere effektivt end en forældelsesfrist på 20 år. Der indløber meget få sager, som, om jeg så må sige, giver noget som helst til byggeriet efter de første 5 år, altså når vi når ud i den sidste 15 års periode. Det er den overbevisning, jeg har, og det er baggrunden for, at vi har fremsat forslaget, som vi har gjort det.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Nu er boligministeren adskillige gange heroppefra blevet spurgt om, hvad boligministeren har tænkt sig at gøre ved den kvota på 9.000 almennyttige boliger, som boligministeren og hans parti og regering selv har stemt for, og svaret fra boligministeren har nu to gange været: Jeg prøver at komme igennem med det, som der er flertal for i folketinget. Det er jo i virkeligheden en banalitet, altså et fuldstændigt intetsigende udsagn.

Jeg vil godt spørge boligministeren: hvad er det, der er ministerens politik og holdning til det her? Hvad er det, ministeren vil søge at skabe flertal for? Og for at gøre mit spørgsmål mere konkret vil jeg gerne spørge, om det, boligministeren prøver at skabe flertal for, er det, som man får et levende indtryk af ved dels at læse dagbladet Information den 10. oktober 1985, dels at læse Aktuelt den 9. oktober 1985.

I Aktuelt den 9. oktober fortæller boligministeren, som hr. Baadsgaard tidligere har citeret det, hvor forudseende regeringen har været ved allerede i nogen tid at være tilbageholdende med at give tilsagn om nybyggeri inden for kvoten, og i Information fra den 10. oktober 1985 oplyser ekspeditionssekretær Jes Faurholdt fra boligministeriets boligstyrelse, at det faktisk vil være muligt, sådan

[Pelle Voigt]

som tingene ligger til nu, at reducere det, som folketinget har vedtaget, og som boligministeren selv har stemt for, med det halve, altså at forsøge kun at få bygget ca. 4.000 almennyttige boliger. Er det det, der er ministerens mål, eller hvad er egentlig målet? Det har vi ikke fået oplyst på noget tidspunkt. Vi har blot fået oplyst, at ministeren ikke vil gøre dette til et kabinetsspørgsmål og gå af, hvis der er et folketingsflertal imod det mål, som han ikke har villet oplyse her fra talerstolen. Det er da egentlig endnu en måde at gøre folketinget til grin på.

Lad os få at vide, hvad ministeren er ude på. Lad os få klar besked, så vi ved, hvad det er, vi skal støtte eller gå imod.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg skal følge hr. Pelle Voigt op, for jeg var bestemt heller ikke tilfreds med det svar, vi fik.

Det er jo indlysende, at boligministeren har at administrere det, der er flertal for i folketinget. Men det, der har været flertal for i folketinget, og som er gældende i 1985 med boligministerens stemme, det er 9.000 almennyttige boliger. Så er det ikke en korrekt administration i boligministeriet bevidst at holde tilsagn hen. Man holder bevidst tilsagn hen til berettigede boligprojekter, som ligger i boligministeriet på et tidspunkt, hvor vi har en lovgivning, der siger 9.000 almennyttige boliger.

Hvis man får en ny lov, hvis det lykkes at lokke de radikale med til at lave en ny lov, så er det klart, at man har et nyt grundlag at administrere på, og det kan man så gøre til den tid. Men med den gældende lov kan det ikke forsvares, at man indtil sidste uge, sådan som det er oplyst i pressen, kun har givet tilsagn om indtil 4.000 almennyttige boliger i år, 4.000, hvor vi har knap et kvartal tilbage, og hvor det kvartal, der er tilbage, er et vinterkvartal. Det kan ikke være af byggetekniske hensyn, at man venter med at give tilsagnet til de resterende boliger, når det er sådan, at det er godt byggevejr. Det kan ikke være rigtigt.

Så henviser man også til, at der skal afsættes et vist beløb til byggeskader, og det skal jeg gerne vedstå at man skal gøre, men det er da ikke beløb svarende til 5.000 boliger, der

skal henstå til finansiering af byggeskader. De oplysninger, vi har fået hidtil, peger vel i retning af, at ca. 1.500 ud af kvoten kunne gå til det formål, og bestemt ikke 5.000.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Ministeren gav én interessant oplysning om byggeskadeproblematikken, og det var den oplysning, at når det drejer sig om de byggerier, hvor skaderne er konstateret efter det 5. år – og det er de fleste af de store skadeproblemer, der ligger dér – så er der ikke kommet ret meget ind fra entreprenørerne. Nej, hr. minister, det er jo netop det, der er problemet. Problemet er netop, at entreprenørerne i alle de tilfælde, vi har set, først og fremmest med de store betonskaderamte byggerier, er sluppet for ansvaret. Og det, ministeren nu gør i forbindelse med den slags skader, er at lave en ansvarsfraskrivelsesordning, der efter det 5. år lader entreprenørerne løbe. Ministeren har da fuldstændig ret i, at de også tidligere er løbet, men det bliver jo ikke bedre af, at ministeren så ligefrem kommer og sætter denne ansvarsforflygtigelse i system.

Så vil jeg godt spørge ministeren: under hvilken form vil ministeren rådføre sig med folketingets flertal i forbindelse med disse kvotaforskydninger?

Boligministeren (Bollmann):

Må jeg sige til hr. Albrechtsen, at enten forstår han ikke, hvad der ligger i forslaget vedrørende entreprenøransvaret, eller også forstår han ikke, hvordan entreprenørbranchen fungerer.

Vedrørende kvoterne og udnyttelse af kvoterne kan jeg sige til hr. Torben Lund, at de oplysninger, han her giver, ikke er i overensstemmelse med dem, jeg har. Jeg har ingen mulighed for på en stor tavle her at vise en lang række tal, men jeg har fået et spørgsmål i dag i ministeriet, hvor der bliver bedt om samråd, og i dette samråd går jeg ud fra, at vi får lejlighed til at gennemgå netop de ting. Så vidt jeg erindrer, går samrådet netop på det spørgsmål.

Jeg vil dog understrege, at det jo ikke kun er et spørgsmål om, hvor mange der er bygget eller er ved at blive bygget. Der kan være tale om, at der er optaget så og så mange på

[Boligministeren]

tilsagnet for resten af året. Der kan være tale om, at der er afskrivning i forhold til byggeskader. Der kan være afskrivning i forhold til ombygninger, og endelig kan der være afskrivning i forhold til loven om samspilsramte byggerier. Og det er jo alle disse ting, der skal lægges sammen, før man kan gøre endeligt op, og loven om samspilsramte byggerier blev som sagt vedtaget på et tidspunkt, så det i hvert fald på nuværende tidspunkt er umuligt at sige, hvor mange der egentlig går med i den pulje. Derfor har det selvfølgelig været nødvendigt at disponere, så der også var plads til eventuelle ting her.

Endelig er det jo sådan, at der kan være optaget på et bevillingsprogram et sted i landet, hvor det pågældende område så af en eller anden grund ikke har haft mulighed for at udnytte den kvota. Og i en sådan situation er det da klart, at en overførselsret også vil gøre administrationen mere fleksibel.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg skal gøre det meget kort. Jeg vil bare bede boligministeren om at gå herop og bekræfte, at boligministeren i 1985 med den lovgivning, vi har i dag, skal sørge for at give tilsagn til almennyttige boligprojekter i et antal af 9.000 minus det antal, der med rette skal anvendes til dækning af byggeskader. Hvad det nøjagtige tal så bliver, det må vi så se på i den resterende del af året, det er jeg enig med boligministeren i. Men princippet, at det er 9.000 minus det, der skal fragå til dækning af byggeskader, vil ministeren komme herop og bekræfte det?

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Når jeg tillader mig endnu en kort bemærkning, så er det, fordi jeg mener, at ministeren under denne debat har haft en meget letsindig omgang med begrebet »et flertal i folketinget«. Og da jeg stillede spørgsmålet før, var det, fordi jeg havde mistanke om, at ministeren havde denne meget letsindige omgang med dette begreb »et flertal i folketinget«. Det var jo da også betegnende, at ministeren ikke var i stand til at besvare det spørgsmål, jeg stillede ham, nemlig: under hvilken form vil ministeren konstatere, om der er et flertal i folketinget? Dette spørgs-

mål er et helt afgørende spørgsmål i denne sag.

Det er helt afgørende til bedømmelse af, om ministeren ved fremsættelsen af dette forslag i virkeligheden har ønsket at indføre en tilstand, hvor ministeren går på tværs af lovgivningen og et folketingsflertal, og ministeren har ikke kunnet besvare dette spørgsmål. Det er, hvad der står tilbage af debatten.

Boligministeren (Bollmann):

Der står i boligbyggeriloven, at ministeren kan give bevilling til så og så mange kvoter, og jeg skal kun understrege, at jeg selvfølgelig aldrig vil administrere imod et flertal – det kan jeg ikke her i folketinget, og det vil jeg heller ikke gøre.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Nu vil jeg gøre endnu et fortvivlet forsøg på at få ministeren til at svare i stedet for endnu en gang at spille den grammofonplade, vi har høre fire gange heroppefra.

Kan folketinget få at vide, hvad der er ministerens politiske hensigt? Hvor mange af de 9.000 almennyttige boliger ønsker ministeren at bruge den nye bestemmelse til at pille ud af den nuværende kvota, som han selv har stemt for? 200, 300, 400, 500, 1.000, 2.000, hvor mange? Kan vi ikke bare få skyggen af et bud i stedet for den grammofonplade, vi nu har hørt fire gange? Jeg er helt overbevist om, at ministeren må have gjort sig nogle tanker om det, nogle tanker, som altså oven i købet fremsættes i dagspressen og i fjernsynet. Kan vi så ikke her i folketinget få at vide, hvad meningen er? Skal det være en dyb hemmelighed, og i givet fald, hvor længe skal det være en dyb hemmelighed?

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Der er blevet spurgt flere gange, og jeg synes stadig væk ikke, vi har fået et tydeligt svar. Indtil andet er vedtaget her i salen, går jeg ud fra, at det er boligbyggeriloven, som den nu foreligger, der gælder. Vil ministeren administrere efter den lov, eller vil han administrere efter et eller andet skøn over, hvor

[Baadsgaard]

et flertal i folketinget måtte ligge? Vil ministeren administrere på et eller andet skøn, som han eventuelt i samrådet vil kunne konstatere, eller vil han administrere efter, hvordan loven efter vedtagelse i folketinget ser ud?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 22. oktober 1985, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.32
